

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXII • 5/2020

ČZS namenila zbrana
donatorska sredstva
domovom starejših za
pomoč v koronakrizi

- Pomembne informacije za čebelarje v času epidemije covid-19
- Smreka in jelka v naših gozdovih
- Bolje narejenec v prašilčku, kakor roj na veji

MEDNARODNO OCENJEVANJE MEDENIH PIJAČ

Pomurski sejem vas v sodelovanju s Čebelarstvo Slovenije in Čebelarstvo zvezo društev Maribor v ljubeznivi vabi na Mednarodno ocenjevanje medenih pijač, ki bo potekalo v Gornji Radgoni **17. julija 2020.**

Strokovna komisija bo skladno s pravilnikom ocenjevala medeno žganje, medene likerje, medice, aromatizirane medice in peneče medice.

Rok za prijavo je 19. junij, vzorce pa bo organizator zbiral na naslovu Pomurskega sejma, Cesta na stadion 2, 9250 Gornja Radgona.

Naj medi kakovost!

Za vse dodatne informacije vam je z veseljem na voljo Boris Nicolas Erjavec,
T: 031 346 126, E: boris.erjavec@pomurski-sejem.si, www.ocenjevanja.pomurski-sejem.si

ApiHerb

Krmni dodatek na osnovi rastlinskih izvlečkov, eteričnih olj in vitaminov B

DVOJNO DELOVANJE:

- Učinkovito zmanjševanje števila spor noseme
- Pozitiven učinek na rast kolonij

OBDOBJE UPORABE:

- POMLAD (februar/marec)
- JESEN (avgust/september)
- Pri temperaturah nad 10 °C

PREDNOSTI:

- 100% študije s pozitivnimi rezultati proti noseči
- Več kot 25% povečanje populacije čebel
- Več kot 20 držav, kjer se uporablja

Apifor60

Tekoča mravljična kislina 60 %

IDEALNA KONCENTRACIJA ZA MAKSIMALNO UČINKOVITOST

Novo na našem tržišču – vprašajte pri svojem veterinarju!

Obdobje tretiranja: • Pomlad – poletje • Jesen • Pri zunanji temperaturi 10-30 °C

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo!
O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmacevtom.

Primerno za ekološko čebelarjenje

080 13 15
VETCONSULT PHARMA d.o.o.

Priloga apr 2019

- Odlična toleranca
- Odmerjanje prilagodljivo prostornini panja
- Konstantno, podaljšano izhlapevanje manjše količine z uporabo primerne evaporatorja
- Uporaba ob prisotnosti zalege
- Organski proizvod

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas:
od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure
sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348-426
e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokričič s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarstvo oprema in drobnji pribor
- Čebelje pogache

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po vaši želji ustavimo na dom!

Spōštovane čebelarke in čebelarji!

Počaščen sem, da se vam lahko predstavim kot drugi od novoizvoljenih podpredsednikov ČZS. Še toliko bolj počaščen, ker mi je bila ta funkcija zaupana že tretjič, prvič leta 2012, že četrtrič, od leta 2008, pa sem tudi član UO ČZS.

Sicer sem Janez Vencelj, član ČD Ljutomer, ČZD Pomurja in ČZS. Kot čebelar sem aktiven tako na lokalni, regijski kot državni ravni. Dolga leta sem član UO ČD Ljutomer in podpredsednik društva. Kot član UO ČZS sem deloval tudi v raznih komisijah in drugih delovnih telesih ČZS. V času svojega sodelovanja v organih ČZS, ČZD Pomurja in ČD Ljutomer sem se, po svojih močeh, prizadeval delovati v prid slovenskega čebelarstva in slovenske čebele, krajske sivke. Kako uspešen sem bil, presodite sami. Da sem bil na zadnjih volitvah v UO ČZS s strani čebelark in čebelarjev v svojem volilnem okolju ponovno izvoljen, in dejstvo, da sem bil tretjič imenovan na mesto podpredsednika, mi daje upanje, da sem na pravi poti. To me seveda obvezuje, da bom še naprej ves svoj trud usmerjal v razvoj slovenskega čebelarstva. Upajmo, da nas covid-19 pri tem ne bo preveč oviral.

Zadnje množično druženje čebelark in čebelarjev v organizaciji ČZS je bil 69. volilni občni zbor v prostorih čebelarskega doma in sedeža ČZS na Brdu pri Lukovici. Na takratnem zboru in pozneje na prijetnem druženju in izmenjavanju mnenj o čebelah in čebelarstvu se nam niti sanjalo ni, kaj nas čaka. Nastala je izredna zdravstvena situacija zaradi pandemije covid-19. Ukrepi za preprečitev širjenja virusa zadevajo tudi čebelarstvo in čebelarje. Na tem mestu je pomembna dobra organiziranost, ki jo čebelarji v Sloveniji nedvomno tudi imamo. Kljub izredni situaciji in množici ukrepov v smeri prepovedi gibanja in druženja vodstvo in zaposleni ČZS aktivno spremljamo dogajanja. Vodstvo je v stalnem stiku z MKGP, z njim konstruktivno sodeluje in sproti rešuje nastale težave v čebelarstvu. O vseh zadevah vas, čebelarke in čebelarji, obveščamo po vodstvih vaših društev, s sporočili na spletu in v drugih medijih. Tudi izobraževanje se nadaljuje. Po spletu potekajo webinarji, ki jih izvajajo zaposleni na ČZS. Predavanja po

spletu ste, čebelarke in čebelarji, dobro sprejeli, kar dokazujete z množično udeležbo. Slovenske čebelarke in čebelarji nismo dobri samo pri delu s čebelami. Imamo tudi dobro srce. Z namenom, da pomagamo preprečevati širjenje novega koronavirusa, smo zbrali več kot 20.000 EUR in jih razdelili pomoči najbolj potrebnim. HVALA vsem, ki ste darovali.

V teh kriznih časih, v časih omejitev in prepovedi, čebelarke in čebelarji, Slovenke in Slovenci, potrebujemo optimizem, upanje, lepe besede in dejanja, ki pomirjajo. Žal je med nami preveč takšnih politikov in tako imenovanih »strokovnjakov«, ki med prebivalstvo vnašajo nemir in črnogledost. Vsem tem sporočam, da imamo tega dovolj. Naj bo ta, s pandemijo povezana, kriza, čas za razmislek. Naj kriza pripomore, da bodo politiki odslej delali drug z drugim, in ne drug proti drugemu, pač pa v prid slovenskega naroda po vzoru čebelje družine.

Slovenci smo narod čebelarjev. Dobro poznamo čebelo in njeno vlogo v naravi. Cenimo pridelke svojih čebel in svoje izdelke. V čebelarstvu smo svetovna velisila in kot taki prepoznavni in priznani po celem svetu. Zavedamo se, da je vsaka tretja žlica hrane odvisna od opravevanja čebel. Slovenski čebelarji čebelarimo z dušo in tako naj bo tudi v prihodnje.

V dobri organiziranosti, slogi in medsebojni pomoči je moč. Celemu svetu in Sloveniji smo dokazali, da smo slovenske čebelarke in čebelarji lahko složni. Bodimo še naprej in uspeh nam je zagotovljen.

Moč in uspeh sta v veliki meri odvisna tudi od zdravja. V teh težkih časih se držite navodil in ostanite zdravi. S kakovostjo svojega medu, drugih pridelkov in izdelkov prepričajte slovenske kupce, da si svoje zdravje lahko zanesljivo krepijo le z domačimi pridelki, in ne s tujimi, pogosto neznanega porekla.

S čebelarskim pozdravom »Naj medi«!

Janez Vencelj, podpredsednik ČZS

KAZALO

UVODNIK

Janez Vencelj 129

OBVESTILA ČZS ...131

Zbrali in uredili sodelavci ČZS: Pomembne informacije o vplivu epidemije covid-19 na čebelarstvo 131

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Tanja Magdič: Vrednotenje čebeljih pridelkov in cena na trgu 135

Simon Golob: Preprečevanje rojenja 136

dr. Peter Kozmus in dr. Andreja Kandolf Borovšak: Rezultati raziskovalnega projekta Uporaba hmeljnih pripravkov za ekološko zatiranje varoj 138

prof. dr. Robert Brus: Smreka in jelka v naših gozdovih 139

Vlado Auguštin: Čebelarska konferenca

Evropskega združenja profesionalnih čebelarjev 141

Franc Šivic: Novice iz sveta 142

Marjan Debelak: Franc Šivic: Moje življenje s čebelami 143

doc. dr. Danilo Bevk: Veliki črno-rdeči čmrlj (*Bombus lapidarius*) 144

zsl. prof. dr. Andrej Šalehar: 250 let od imenovanja

Antona Janše za cesarsko kraljevega učitelja čebelarstva 144

DELO ČEBELARJA

Ivan Esenko: Čebelarjeva opravila v maju 146

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 148

OBVESTILA ČZS 150

OGLASI 155

V SPOMIN 160

INDEX

EDITORIAL

Janez Vencelj 129

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 131

Compiled and edited by employees of BAS: Important information on the impact of the covid-19 epidemic on beekeeping 131

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Tanja Magdič: Valuation of bee products and price on the market 135

Simon Golob: Prevention of swarming 136

Peter Kozmus, DSc and Andreja Kandolf Borovšak, DSc: Results of the research project on the use of hop formulas for ecological control of varroa mites 138

Prof. Robert Brus, DSc: Spruce tree and silver fir tree in our forests 139

Vlado Auguštin: Beekeeping Conference of the

European Association of Professional Beekeepers 141

Franc Šivic: World news 142

Marjan Debelak: Franc Šivic: My life with bees 143

Danilo Bevk, DSc: Red-tailed bumblebee (*Bombus lapidarius*) 144

Prof. emer. Andrej Šalehar, DSc: 250 years since the appointment

of Anton Janša as imperial king teacher of beekeeping 144

BEEKEEPER'S WORK

Ivan Esenko: Beekeeper's tasks in May 146

FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS 148

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 150

ADS 155

IN MEMORIAM 160

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, noch@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Božovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://cebelarske.zs.si/User/Login?returnUrl=/

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Auguštin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tanja Magdič: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si

Nataša Klemenčič Strukelj: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si

Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomasz.samec@czs.si

Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor:

Marko Borko, Brane Borštnik, Mira Jenko Rogelj, Janez Gregori, Andreja Kandolf Borovšak, Franc Šmerc, Anton Žakelj

Urednik:

Marko Borko

Uredništvo:

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izraze v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:
Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost živi rob), 594 € (notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 € (notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski čebelar z dne: 11. novembra 2019 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priloga za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7900. Tiskano: 22. 4. 2020.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Čebela na cvetu Darwinovega češmina (*Berberis darwinii*). Srebrno priznanje na mednarodnem natečaju čebelarske fotografije Čebelarske zveze Slovenije 2020. Foto: Marija Zupančič, Slovenija.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

2016 2017 2018 2019 2020

2016 2017 2018 2019 2020

2016 2017 2018 2019 2020

2016 2017 2018 2019 2020

2016 2017 2018 2019 2020

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ:

• Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

• Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

• Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

• Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

• Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijske gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

• Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Pomembne informacije o vplivu epidemije covid-19 na čebelarstvo

Zbrali in uredili sodelavci ČZS

Objavljamo zbrane aktualne informacije za čebelarje o vplivu epidemije covid-19 na različne vidike čebelarstva, ki smo jih uspeli pridobiti do zaključka redakcije v sredo, 22. aprila 2020.

Registracija vozil za prevoz čebel

Težave pri registraciji vozil za prevoz čebel so sedaj odpravljene, saj je Vlada RS z dnem 20. april 2020 sprostila omejitve in omogočila odprtje tehničnih pregledov ter s tem registracijo vozil. Še vedno velja, da tista vozila, ki so jim v času od 16. marca do 17. maja 2020 potekla oz. jim potečejo prometna dovoljenja, ta podaljšajo do 17. junija 2020. Glede na to, da so sedaj čebelje družine iz dneva v dan številčnejše in da so trenutne jutranje temperature nižje, vam priporočamo, da registracijo in tehnični pregled opravite čim prej in se izognete kasnejšim zapletom z zapiranjem čebel.

Po več letih prizadevanj ČZS – samodejno izdajanje zaprosil in potrdil za premike čebeljih družin

Register čebelnjakov je spletna aplikacija, ki čebelarjem omogoča:

- pregledovanje podatkov o lastnih registriranih čebelnjakih,
- pregledovanje javljenih premikov med lokacijami čebeljih družin,
- pregledovanje dodeljenih zdravil,
- sporočanje števila čebeljih družin in podatkov v Register živilskih obratov (RŽO).

S tem tednom so na Upravi za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) aplikacijo Register čebelnjakov nadgradili z novo funkcionalnostjo, ki podpira možnost samodejnega izdajanja zaprosil in potrdil za premike čebeljih družin. Pogoji, da si čebelar pridobi dostop do Registra čebelnjakov, je predhodno urejen vpis čebelnjaka v Register čebelnjakov. Če še nimate uporabniškega imena in gesla za dostop do Registra čebelnjakov, tega pridobite z obrazcem za dostop do Registra čebelnjakov, ki je v povezavi: [www.czs.si/Upload/Vloga_dostop_Register_cebel-](http://www.czs.si/Upload/Vloga_dostop_Register_cebel)

[njakov_cebelarji.pdf](#). Ustrezno izpolnjeno, datirano in podpisano vlogo čebelar pošlje na e-naslov info.sir@gov.si, pri čemer obvezno priloži sken ali fotografijo *Vloge za dostop do Registra čebelnjakov*. Nova funkcionalnost Registra čebelnjakov omogoča čebelarju, da vsak, ki že ima odobren dostop do Registra čebelnjakov, z veljavnim uporabniškim imenom in geslom, dodeljenim s strani UVHVVR, podatke o najavi premika čebeljih družin izvede preko aplikacije PREMIKI. Čebelar lahko premika čebele samo iz lastnih čebelnjakov na območja, kjer ni prepovedi prometa zaradi pojava hude gnilobe čebelje zalege ali ni postavljen sum na hudo gnilobo čebelje zalege ali lokacija destinacije ni v območju vzrejališča čebeljih matic. Do sedaj je vse podatke o premikih čebeljih družin na območju Slovenije vpisoval pooblaščen veterinar NVI. Kadar zaradi kakršnega koli razloga najava premika ni možna, se mora čebelar obrniti na pristojno veterinarsko službo NVI. V času od 13. marca do 30. junija (Primorska) in od 25. marca do 30. junija (preostala območja Slovenije) je treba zaradi omejitev premikov v zvezi s hruševim ožigom o nameravanem premiku čebel obvestiti pristojnega fitosanitarnega inšpektorja OU UVHVVR. Natančna navodila o uporabi aplikacije so v Uporabniški dokumentaciji. Če bi imeli kakšne težave pri uporabi programa, je za dodatno informacije na razpolago UVHVVR, ga. Aleksandra Jug, tel.: 01/300 13 61.

Sprememba pravilnika o hudi gnilobi

Sporočamo vam, da je v mesecu aprilu prišlo do sprememb *Pravilnika o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje hude gnilobe čebelje zalege*. Iz pravilnika se je črtala druga alineja 9. člena, ki je predpisovala, da se na območje v polmeru treh kilometrov oziroma v preletni razdalji od odobrenih vzrejališč matic lahko premikajo čebelje družine iz čebelnjakov, ki imajo opravljen klinični pregled z negativnim rezultatom, opravljenim največ sedem dni pred premikom. Sedaj te navedbe v pravilniku ni več.

Prevozi čebeljih družin v tujino

Pristojne smo prosili za mnenje, ali čebelar lahko opravi prevoz čebeljih družin v tujino (npr. Italijo, Francijo ...). Odlok o odrejanju in izvajanju ukrepov, povezanih s preprečevanjem širjenja covid-19, na mejnih prehodih na zunanji meji in na kontrolnih točkah na notranjih mejah RS (Ur. l. RS, št. 50/2020) v 4. točki 8. člena navaja, da so **izjeme, ki se**

jim ne odredi karantena po prihodu nazaj v Slovenijo, osebe, ki izvajajo prevoz blaga v RS ali iz RS v drugo državo, ter za tovorni promet v tranzitu, 7. točka 8. člena pa navaja kot izjeme osebe, ki zagotavljajo nujne storitve, za katere jim je potrdilo izdalo pristojno ministrstvo in bi lahko zaradi neizvajanja teh storitev zaradi odreditve karantene prišlo do večje družbene ali gospodarske škode. Opozarjamo, da izjeme veljajo le za tovorni promet (osebna vozila so iz tega izvzeta).

Z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS se dogovarjamo glede izdaje potrdil, zato vse čebelarje, ki nameravajo sami izvoziti čebelje družine, prosim, da to sporočijo na e-naslov: tanja.magdic@czs.si.

Ob tem opozarjamo, da naj čebelar, ki načrtuje transport čebeljih družin v tujino, tega zaradi varovanja svojega zdravja in zdravja svojih domačih opravi le, če je to res nujno. Čebelar mora pred prevozom urediti vso zahtevano dokumentacijo v povezavi s prodajo čebeljih družin (spričevalo Uprave za varno hrano in varstvo rastlin, veterinarsko potrdilo ...). Ker se situacija spreminja dnevno, tudi svetujemo, da pred prevozom čebeljih družin v tujino preverite razmere v državah, kamor dostavljate in skozi katere opravljate prevoze čebeljih družin.

Označevanje porekla medu

V času novega koronavirusa so se na nas obrnili čebelarji, ki imajo čebelje družine v sosednjih državah (Hrvaška, Italija ...), da bi jim pomagali dostopati do teh družin. Čebelarjem, ki imajo čebelje družine na hrvaškem ozemlju, slovenska ambasada iz Zagreba svetuje, da se obrnejo neposredno na hrvaški štab civilne zaščite stozercz@mup.hr in prosijo za dovoljenje za prehod meje in za pot po Hrvaški (lahko se obrnejo tudi na lokalni štab civilne zaščite, podatki za stik so na <https://civilna-zastita.gov.hr/kontakti/84>). Čebelarji, ki imajo čebele na italijanskem ozemlju, pa lahko prestopijo mejo na podlagi potrdila lokalne skupnosti, ki upravičuje nujnost prestopa državne meje zaradi nujnega izvajanja kmetijskih čezmejnih dejavnosti. Pri tem pa čebelarje opozarjamo, **da medu, ki ga pridelajo v sosednjih državah, ne smejo prodajati kot med, pridelan v Sloveniji**. Za vsako serijo medu moramo zagotavljati sledljivost pridelanega medu in zapisati pravilno poreklo medu glede na državo pridelave (v tem primeru npr. pridelano v Republiki Hrvaški ali poreklo medu Hrvaška). Medu, pridelanega izven ozemlja Republike Slovenije, tudi ne smemo polniti v kozarce, ki so namenjeni za polnjenje čebeljih pridelkov slovenskega porekla. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je napovedalo poostren nadzor nad označenim poreklom medu.

Delovanje vzrejališč čebeljih matic v letu 2020

Obveščamo vas, da kljub trenutnim razmeram, povezanim z omejitvijo širjenja novega koronavirusa, ČZS in Kmetijski inštitut Slovenije v sodelovanju z MKGP-jem nadaljuje ta postopke za odobritev vzrejališč čebeljih matic v letošnjem letu. Čebelarje v zvezi s tem obveščamo, da bo vzreja matic potekala nemoteno, aktualni seznam odobrenih vzrejališč bo objavljen na spletni strani ČZS, aktualna ponudba matic pa na spletni strani: www.kranjska-cebela.si.

Izvedba ukrepa menjave matic v letu 2020

ČZS se je v aprilu prijavila na javno naročilo *Spodbujanje osnovne odbire in menjave čebeljih matic*, ki ga je razpisalo Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano RS. Če bo na razpisu ČZS izbrana, bo ukrep potekal podobno kot v preteklih letih, ob upoštevanju letošnjih omejitev zaradi širjenja novega koronavirusa. Za aktualne informacije priporočamo spremljanje objav na spletni strani ČZS oz. da za dodatne informacije stopite v stik s svojim terenskim svetovalcem.

V kozarce za slovenske čebelje pridelke sodijo le čebelji pridelki slovenskega porekla!

Kozarci za slovenske čebelje pridelke so zaščiteni pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Nosilec zaščite je Čebelarška zveza Slovenije (ČZS), ki je zavezana, da izvaja interno kontrolo nad polnjenjem medu in drugih čebeljih pridelkov slovenskega porekla v te kozarce, in sicer s pomočjo mreže terenskih svetovalcev, laboratorija za interno kontrolo ter naključnim odvzemom čebeljih pridelkov pri čebelarjih na domu, na tržnicah, v trgovinah itd. Uporaba enotnih kozarcev za čebelje pridelke slovenskega porekla nedvomno prispeva k prepoznavnosti in razlikovanju čebeljih pridelkov slovenskega porekla od čebeljih pridelkov neslovenskega porekla, ki se pojavljajo na slovenskem trgu. Vsak čebelar se ob nakupu enotnih kozarcev obveže, da jih bo polnil izključno s čebeljimi pridelki in čebelarškimi izdelki slovenskega porekla ter jih pridelal v skladu z veljavno zakonodajo in dobro čebelarško prakso. ČZS v okviru svoje pristojnosti in možnosti v največji možni meri podpira uporabo enotnih kozarcev za čebelje pridelke in izdelke iz čebeljih pridelkov slovenskega porekla in vsa odstopanja oz. kršitve v skladu s pravilnikom sankcionira. ČZS v prihodnje še bolj poostruje nadzor nad uporabo enotnih kozarcev za slovenske čebelje pridelke, saj bomo le na takšen način potrošnikom zagotovili, da so v kozarcih za slovenske čebelje pridelke zares slovenski čebelji pridelki.

Ne 17. aprila, ampak 12. septembra ... najbolj množičen pohod do ČZS in največja dobrodelna prireditve v zgodovini ČZS!

Kakšen lep dan je bil 17. april in kako lepo bi hodili tega dne za sladkorčke. Več tisoč bi nas šlo korak zase, korak za sladkorčke. Več deset največjih nevladnih organizacij je potrdilo sodelovanje in podporo. Ob 17. uri bi bil ob ČZS nepozaben dobrodelni koncert. A brez skrbi, 12. september bo dan, ko bomo hodili. Zase in za sladkorčke. Spet bomo dokazali, da nam JE mar za druge. Več kot 11.000

evrov imamo že zbranih, verjamem, da bo septembra dosežen cilj 30.000 evrov. Spoštovane čebelarke in čebelarji, letos je žal odpadla ApiSlovenija Celje, žal ne bo praznovanja v Dolenjskih Toplicah, pa vendar čebelarji potrebujemo druženje, zato se organizirajmo in se dobimo na ČZS 12. septembra!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Prestavljen termin projekta Sladkorčki

Zahvaljujemo se vam za pripravljenost, ki ste jo izkazali do sedaj pri dobrodelno izobraževalni prireditvi Sladkorčki. Prireditve je sedaj predstavljena na mesec september, na so-

boto, 12. 9. 2020, v upanju, da se do takrat razmere uredijo. Veseli bomo, če vam bo uspelo pridružiti se nam in nas podpreti ter deliti dobrodelnost z nami. Kajti več nas je, močnejši smo in zmoremo več. O vseh podrobnostih dogodka vas bomo sproti obveščali.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

ČZS
ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

Dobrodelni pohod za sladkorčke, otroke s sladkorno boleznijo

12. septembra 2020 vse naše poti vodijo na ČZS!

... vsak po svojih zmožnostih, meter ali kilometer, a vsak z dobrim namenom!

Častni pokrovitelj prireditve:
predsednik RS Borut Pahor.

Do 17. februarja 2020 so projekt podprli in napovedujejo aktivno udeležbo:

- ministrica MKGP Aleksandra Pivec,
- Trgovina HOFER d.o.o.,
- Vzgojno izobraževalni zavod Frana Milčinskega Smednik,
- Gostišče Pri čebelici,
- Celjski sejem,
- Nacionalni inštitut za javno zdravje,
- Zveza paraplegikov Slovenije,
- Zveza društev upokojencev Slovenije,
- Zveza tabornikov Slovenije,
- Osnovna šola Žirovnica,
- Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije,
- Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Celje,
- Planinska zveza Slovenije,
- Društvo Šola zdravja,
- Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov.

Medijska pokrovitelja:

- Radio Aktual,
- Radio Veseljak.

IMENA VSEH PODPORNIKOV, ki se nam bodo priključili naknadno, bomo tedensko objavljali na naši spletni strani **www.czs.si.**

OBČINA LUKOVICA

Čebelarstvo Slovenije (ČZS) v sodelovanju s Pediatrično kliniko, Kliničnim oddelkom za endokrinologijo, diabetes in bolezni presnove ter Društvom za pomoč otrokom s presnovnimi motnjami vabi na vseslovensko dobrodelno prireditve v pomoč otrokom s sladkorno boleznijo ~ sladkorčkom.

Vse slovenske čebelarje in podpornike zato vabimo na dobrodelni pohod na Brdo pri Lukovici. Na sedež ČZS se lahko odpravite vsak od svojega doma ali z nami prehodite le zadnji del poti. Predsednik ČZS Boštjan Noč se bo iz domače Žirovnice na 58 km dolgo pot odpravil 12. 9. ob 2. uri zjutraj. Ob prihodu v Lukovico se bomo poveselili na dobrodelnem koncertu.

Kje vse bodo potekale **poti**, kdo vse se nam bo pridružil in kako lahko donirate za bolne otroke, vas bomo dnevno obveščali na **www.czs.si**.

Vsa zbrana sredstva bomo namenili nakupu UZ naprave za oceno stanja ožilja pri sladkornih bolnikih.

Sladkorčkom in ostalim sladkornim bolnikom bomo pripravili smernice za uporabo čebeljih pridelkov v njihovi prehrani.

ČZS v sodelovanju z Občino Lukovica ob zaključku pohoda, **12. septembra ob 16.30**, v šotoru pred Čebelarskim centrom Slovenije prireja **dobrodelni koncert** s številnimi nastopajočimi.

Oblikovanje in ilustracija: Andrejka Čufer

Odpoved 18. čebelarkega praznika in 3. praznovanja svetovnega dne čebel

Glede na trenutno situacijo, ki vlada v svetu in v Sloveniji, zaradi epidemije bolezni covid-19, smo bili primorani odpovedati praznovanje 18. čebelarkega praznika in 3. svetovnega dne čebel, načrtovanega za 23. maj 2020 v Dolenjskih Toplicah. Upravni odbor ČZS je na svoji 5. pisni seji 7. aprila 2020 sprejel sklep št. 7, da ČZS odpove praznovanje 18. čebelarkega praznika in praznovanje 3. svetovnega dne čebel in pripravi manjšo obeležitev na sedežu ČZS, če bo to glede na takratno situacijo izvedljivo. Trenutno sta predvidevanje in načrtovanje težka, saj se zadeve iz dneva v dan spreminjajo.

O nadaljnjih dejavnostih čebelarkega praznika bo na naslednji redni seji razpravljala Upravni odbor ČZS. Naslednje leto je predvideno praznovanje na Štajerskem, natančneje v ČD Lovrenc na Pohorju, kjer obeležujejo tudi 100-letnico delovanja. Želimo in upamo, da se razmere čimprej umirijo in se postavijo na svoje mesto. Do takrat pa vam želimo zdravja in obilo medsebojnega razumevanja.

Ažurne informacije za čebelarje

Za ažurno obveščenoost vas prosimo, da sledite objavam na spletni strani ČZS: www.czs.si ter drugih medijskih kanalih ČZS.

ČZS za reševanje problematike epidemije covid-19 namenila donatorska sredstva domovom starejših

Slovenski čebelarji se zavedamo situacije, v kateri smo se v tem času znašli. Solidarnost in pomoč sočloveku sta ob pohodu novega koronavirusa na prvem mestu. Predsednik ČZS, Boštjan Noč, je predstavil pobudo, ki sloni na predlogu člana UO ČZS Marjana Časarja, da bi čebelarji zbrali finančna sredstva za nakup zaščitne opreme, ki se potrebuje v zdravstvu. Ta predlog je bil podprt tako s strani UO ČZS kot številnih čebelarjev, ki so donirali omenjena sredstva. Preko čebelarjev in čebelarskih društev je bilo zbranih 20.000 evrov za namen reševanja problematike, povezane z novim koronavirusom. Sredstva so bila 16. aprila 2020 donirana petim domovom starejših (4000 EUR donacije): **Dom starejših občanov Metlika, Dom upokoencev Šmarje pri Jelšah, Center starejših Horjul, Dom starejših občanov Ljubljana Vič Rudnik in Dom starejših občanov Ljutomer.**

»Smatramo, da smo s tem vsaj delček pomagali tistim, ki so v dani situaciji najbolj izpostavljeni in potrebni pomoči. Zato se v svojem imenu in imenu ČZS iskreno zahvaljujem čebelarjem, čebelarkam in čebelarskim društvom za donacije. Ponosen sem, da smo slovenski čebelarji ponovno dokazali, da v težavah stopimo skupaj in da imamo veliko srce!« je dodal Boštjan Noč. Na potezo ČZS so se odzvali v domovih starejših, kar objavljamo v nadaljevanju.

Dom starejših občanov Vič Rudnik, mag. Melita Zorec, direktorica: »V DSO Ljubljana Vič Rudnik imamo od 17. 3. 2020 potrjeno okužbo na covid-19 pri stanovalcih in zaposlenih, in sicer je na današnji dan ta potrjena pri 12 stanovalcih in štirih zaposlenih. Precejšen izziv nam predstavlja pridobivanje zaščitne opreme, ki jo deloma prejemo iz državnih rezerv ali jo sami po precej višjih cenah kot pred epidemijo kupujemo na trgu. Se pa še vedno najdejo podjetja in posamezniki, ki nam potrebno opremo tudi darujejo, za kar smo neizmerno hvaležni in se jim zahvaljujemo. Darovani denar s hvaležnostjo sprejemamo in vam sporočamo, da ga bomo porabili za nakup zaščitne opreme, ki nam bo še

naprej omogočala zagotavljanje varne zdravstvene nege in oskrbe našim stanovalcem ter pri tem tudi ustrezno zaščito naših zaposlenih. Iskrena hvala in ostanite zdravi!«

DEOS center starejših Horjul, Bojan Krajnc, direktor: »Zahvaljujem se vam za ponujeno donacijo za naš Center starejših v Horjulu. Saj, poleg obiskovanja cvetov, iz katerih srkajo nektar, je najpomembnejša značilnost življenja čebel – skrb za potomstvo. Naše poslanstvo pa je skrb za naše stanovalce. Zagotavljamo jim kakovostno in dostojno starost, spodbujamo k aktivnemu življenju, pri čemer jim ponujamo najprimernejšo obliko in kakovostno izvedbo oskrbe. Zahvaljujemo se ČZS za donacijo DEOS Centru starejših Horjul, s katero bo dodatno pripomogla h kakovostnejši skrbi za naše stanovalce.«

Dom starejših občanov Metlika, Ivica Lozar, direktorica: »Še enkrat se vam v svojem imenu in imenu zaposlenih zahvaljujem za prejeto donacijo. V danih trenutkih jo bomo z veseljem porabili v preventivne namene. 100-krat hvala, ker ste z nami.«

Dom upokoencev Šmarje pri Jelšah, Gordana Drimel, direktorica: »Na podlagi vaše prejete donacije vam sporočam, da bomo za nakazana sredstva nabavili vodoodbojne plašče za več-

Donacijo sta v Metliki izročila Vlado Auguštin in Helena Kokot, predsednica NO ČZS.

kratno uporabo za zaščito zaposlenih. Prav tako bo za preostanek sredstev za stanovalce nabavljena multienergetska prehrana, ker se srečujemo z zmanjšanim apetitom pri obolelih in bomo z nadomestki poskušali nadomestiti manko kalorij. Hvala lepa za vaš prispevek in vse dobro vam želim.»

16. aprila 2020 je podpredsednik ČZS Janez Vencelj predsednici RKS OZ Ljutomer Silvi Duh v Ljutomeru pred **Domom starejših občanov Ljutomer** izročil bon v vrednosti 4000 EUR. Izjavo za javnost je ob tej priložnosti podala tudi ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, dr. Aleksandra Pivec. Zahvalila se je slovenskim čebelarjem in ČZS za prijazno gesto, podelitev vrednostnih bonov domom za starejše občane. »Starejši prebivalci Slovenije so v času, ko je v Sloveniji zavlada epidemija covid-19 in so se uvedli različni varnostni ukrepi, ena najbolj ranljivih skupin. Zato starejši v teh časih še posebej potrebujejo našo posebno pozornost, naša prijazna dejanja, tople besede, misli in različne geste, s katerimi jim lahko olepšamo njihove dneve. Zato se mi zdi dejanje ČZS izjemno prijazno, prijetno in pa toplo. Čebelarji so že mnogokrat v preteklosti dokazali, da imajo izjemen posluš za svoje sodržavljane, za ranljive skupine in poseben posluš za to, da z različnimi gestami, projekti in dejanji lepšajo vsakdan mnoge od Slovencev. Tako so se tudi tokrat organizirali v posebno humanitarno akcijo in zbrali sredstva, s katerimi želijo različnim domov za upokojence širom

Janez Vencelj, podpredsednik ČZS, podarja bon ge. Silvi Duh.

po Sloveniji polepšati dneve. Še posebej tistim, ki v teh domovih bivajo in so zaradi varnostnih razlogov omejeni v druženju, v stikih s svojimi domačimi, z ožjo in širšo okolico. ČZS in njenemu vodstvu se za to dejanje še enkrat iskreno zahvaljujem. Tako v svojem imenu kot v imenu MKGP-ja ter tudi vseh, ki so donacije prejeli. Izjemno smo ponosni na slovenske čebelarje in na ČZS.«

Slovenski čebelarji smo še enkrat dokazali, da skupaj zmoremo več, in pomagali tistim, ki so pomoči najbolj potrebni.

Čebelarska zveza Slovenije

Foto: Janez Vencelj

Vrednotenje čebeljih pridelkov in cena na trgu

Tanja Magdič

svetovalka JSSČ za ekonomiko
tanja.magdic@czs.si

V teh dneh, ko naša življenja in vsakdanjik večine od nas kroji novi koronavirus, se vsi še bolj zavedamo pomena lokalno pridelane hrane in samooskrbe. Pozivi države in številni oglasi spodbujajo kupce k nakupom pri slovenskih pridelovalcih. Predlog novega zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic epidemije covid-19 celo predvideva, da bodo javni zavodi dolžni nabaviti najmanj 50 % pridelanih ali predelanih kmetijskih pridelkov oziroma živil z območja Slovenije glede na celotno nabavo pridelanih kmetijskih pridelkov in živil, pri čemer morajo biti vse faze pridelave in predelave opravljene v Sloveniji.

Zahteva po nakupu 50 % v Sloveniji pridelanih živil velja za vrednosti javnega naročila, ki na letni ravni ne presega vrednosti, od katere dalje je treba objaviti povabilo k sode-

lovanju v Uradnem listu Evropske unije. Ukrep je odlična priložnost tudi za čebelarje za dobavo čebeljih pridelkov in izdelkov javnim zavodom (bolnišnicam, šolam, vrtcem ...). **Le tako bomo namreč lahko poskrbeli za naše gospodarstvo, da si bo čim prej opomoglo.**

Čebele so pomembne oprasovalke in bolj kot čebelji pridelki je pomembno to, da so ravno čebele tiste, ki skrbijo za pridelavo. Hrana lokalnega izvora ima zaradi primerne dozorelosti **višjo biološko vrednost**, zaradi krajše poti od pridelovalca do potrošnika pa imajo taka živila tudi **višjo hranilno vrednost**, so pridelana z več nadzora kakovosti in načeloma vsebujejo manj pesticidov.

Slovenija se ponaša z bogatim rastlinstvom, živopisni travniki so prava paša za oči, in to bogastvo naše narave se odraža tudi v okusih slovenskih medov. Že naši predniki so se zavedali pomembnosti čebel, med je predstavljal tekoče zlato v marsikateri kulturi. Pestrost narave in čebelarska zgodba sta zapisana v vsakem kozarcu medu, v vsakem gramu čebeljega pridelka. Ob tem tudi ne smemo pozabiti, da so čebelji pridelki mnogo več kot samo živilo s številnimi pozitivnimi učinki na naše zdravje.

Čebelarji se dobro zavedamo, koliko truda je potrebnega za vzdrževanje čebeljih družin in za pridelavo čebeljih pri-

delkov. Podnebne spremembe vsako leto povzročijo nemalo težav prav kmetijstvu. Pridelava medu pa je v primerjavi s preteklimi desetletji bistveno nižja, kar predstavlja višjo lastno ceno čebeljih pridelkov.

Zavedamo se, da je težko vrednotiti vse delo nas čebelarjev, kaj šele delo naših pridnih čebel, ki se skriva v naših čebeljih pridelkih. Zato spoštujmo čebele in postavimo cene, ki nam bodo pomagale, da bomo lahko še dolgo uspešno čebelarili, naše čebele pa bodo še naprej skrbele za pridelavo lokalne hrane! V pomoč so nam lahko priporočene cene, ki jih vsako leto objavi Čebelarstva zveza Slovenije na predlog komisije za ekonomike. V mislih pa imejmo tudi to, kakšne **so cene medu na trgu**. Na trgovskih policah še vedno težko najdemo med slovenskega porekla, če pa ga, ta dosega bistveno višjo ceno, kot je cena pri čebelarjih na domu. Povprečna cena medu slovenskega porekla v trgovskih centrih večjih trgovcev znaša 17,00 EUR/kg, kar je bistveno več, kot je povprečna cena pri čebelarjih na domu, kjer je povprečna

Foto: arhiv ČZS

cena 10,71 EUR/kg. Dokaj visoko ceno na trgu dosega tudi uvoženi med, saj povprečna maloprodajna cena uvožene medu v letu 2019 znaša 12,71 EUR/kg. Le skupaj nam bo uspelo! ●

Oddajte svojo ponudbo na spletni strani www.slovenskimed.si

ČZS je s ciljem posredovanja informacij javnim zavodom in drugim zainteresiranim kupcem čebeljih pridelkov prenovila spletno stran www.slovenskimed.si v delu s ponudbo čebelarjev (t. i. borzo medu). Čebelarje, ki se želijo predstaviti s svojo ponudbo, vabimo k registraciji in vpisu svoje ponudbe (vse ponudbe čebelarjev, oddane pred 8. aprilom 2020, so bile zaradi prenove izbrisane). Kupci bodo tako lahko na enem mestu pridobili informacije o priporočenih cenah čebeljih pridelkov in ponudbi čebelarjev s svojega območja.

Preprečevanje rojenja

Simon Golob

svetovalec JSSČ za tehnologijo
simon.golob@czs.si

Kljub temu da so bili v preteklosti, ko so naši predniki čebelarili še v kranjičih, roji zaželeni, pa dandanes ni več tako. Rojenje morda nasmešek na obraz nariše čebelarju začetniku, ki je vesel nove družine, izkušen čebelar pa običajno stori vse, kar je v njegovi moči, da do rojenja ne pride. Da pa ga lahko uspešno preprečimo, moramo začeti pri vzrokih za rojenje. Ko te poznamo, lahko rojenje uspešno preprečujemo in si s tem prihranimo kar nekaj dragocenega časa ter se morda celo izognemo nastanku morebitne poškodbe pri ogrebanju rojev na nedostopnih mestih.

Rojenje je naraven pojav čebelje družine, seveda pa ne nastane kar naenkrat, ampak je logična posledica dalj časa trajajočega rojilnega razpoloženja. To nastane zaradi vzrokov, kot so premalo izrazita paša, stara matica, nedejavne mlade čebele ter pomanjkanje prostora v panju. Slednje je eden izmed glavnih razlogov za rojenje, saj je povezano s pomanjkanjem prostora za zaleganje matice in za gradnjo satja ter preveliko gostoto čebel v panju. Običajno sklepamo, da je rojilno razpoloženje že razvito, ko je satov s pokrito zalego več kot satov s nepokrito zalego. To je jasen znak, da prostora že primanjkuje in da je potrebno ukrepanje.

Kaj torej storiti? Ker čebelam prostora primanjkuje, jim ga povečamo. Pri nakladnih panjih to ni problem, saj lahko dodamo nove naklade. Pri AŽ-panjih pa najprej iz plodišča odstranimo sate s hrano in jih bodisi shranimo v skladišču bodisi začasno postavimo v medišče. Tam jih označimo, da jih kasneje ne točimo, na njihovo mesto v plodišču pa dodamo v gradnjo satje. Kasneje iz plodišč odstranimo tudi sate s pokrito zalego. Te lahko prevesimo (ustrezno označimo in jih kasneje ne točimo) ali pa iz njih naredimo narejenec, torej novo čebeljo družino (v maju ga lahko

Bolje narejenec v prašilčku, kakor roj na veji

naredimo z 1–2 satoma pokrite zalege, satom s hrano, satnicami in zrelem pokritim matičnikom), na mesto, kjer so bili sati z zalego, pa ponovno vstavimo nezgrajeno satje. Dodajanje enega naj bi rojenje zamaknilo za približno teden dni, z dodajanjem več satov pa se ta zamik še poveča. Z odstranitvijo satov iz plodišča smo na videz povečali prostor v plodišču. Mladim čebelam smo omogočili gradnjo satja, s čimer smo vzpodbudili delovanje njihovih voskovnih žlez ter jim omogočili razvoj in nemoteno delovanje krmilnih žlez, matici pa ponovno zaleganje, s čimer smo ji omogočili nemoteno širjenje feromonov, ki so nujni za vzdrževanje ravnovesja v čebelji družini. Obenem smo izboljšali razmerje med obsegom pokrite in nepokrite zalege v panju. Če iz plodišča odstranimo sate s hrano, čebelam ustvarimo tudi občutek lakote, posledica česar je prav tako zmanjšano rojilno razpoloženje. Rojilno razpoloženje zmanjšujemo tudi z uporabo gradilnega satnika, z njegovo uporabo pa spremljamo tudi spremembe dogajanja v čebelji družini. Ukrepe je priporočljivo izvajati tedensko ter obenem redno spremljati stanje v čebeljih družinah, saj so ukrepi najučinkovitejši, če so izvedeni pravočasno, to je vsaj teden pred začetkom gradnje prvih matičnikov. Omeniti velja tudi, da se rojilno razpoloženje skoraj povsem

prekine, če se v naravi pojavi intenzivna paša, med katero se čebele zaposlijo z njenim izkoriščanjem.

Kaj pa storimo, če so v čebeljih družinah matičniki že prisotni? Vsekakor se izogibamo samo njihovemu trganju, ker je to dokaj neučinkovit ukrep. Poleg podiranja matičnikov izvedemo še ukrepe, ki smo jih omenili zgoraj. Če pa so v panju prisotni že pokriti matičniki, pa je to znak, da je roj praktično neizbežen in da bodo prej omenjeni ukrepi le malo uspešni. Takrat lahko izvedemo ukrep razdelitve družine, pri katerem odstranimo matico in večino zalege, iz katere naredimo več narejencev. V družini pa pustimo en zrel matičnik, iz katerega se izleže nova matica. Ker je čebelja družina takrat brez pokrite zalege, lahko situacijo izkoristimo tudi za zatiranje varoj. Seveda z registriranimi sredstvi in ob upoštevanju navodil veterinarjev.

Kaj pa, če do roja vendarle pride? Čebelar je seveda dolžan za roj poskrbeti, ga ogreniti in oskrbeti. Pri ogrebanju rojev na nedostopnih in nevarnih mestih je seveda treba pomisliti tudi na lastno varnost. Ko roj ogrebemo, ga čez noč postavimo v hladen temen prostor in ga naslednji dan vstavimo v očiščen panj na satnice. Družino po potrebi tudi krmimo in preden je v njej prisotna pokrita zalega, po navodilih veterinarjev izvedemo tudi zatiranje varoj. Seveda pa po rojenju temeljito pregledamo tudi izrojenc, pri čemer smo pozorni predvsem na morebitne druge matičnike in na prisotnost varoj (v branje priporočamo članek Vlada Auguščina »Oskrba izrojencev«, objavljen v SČ 6/2015, str. 211, op. ur.).

Rojenja se v sodobni čebelarji praksi čebelarji bolj ali manj ogibamo. Poleg tega, da je za ogrebanje roja potrebno veliko časa, pa je rojenje neugodno tudi z ekonomskega vidika, saj sta običajno tako roj kot izrojenc za izkoriščanje pašne sezone premalo živalna. Ker pa čebele že v obdobju pred rojenjem zmanjšajo svojo dejavnost, predvsem nabilno vnemo, pa so donosi pri izrojencu zmanjšani že teden ali več pred rojenjem, kar negativno vpliva na količino iztočenega medu. ◆

Zatiranje varoj pri rojih in ometencih v maju

Vrhunec razmnoževalnega nagona v mesecu maju s pojavom rojenja izkoristimo za izdelavo rezervnih družin. Namen pravočasne priprave rezerv je izkoristiti optimalni razvojni čas, da se bodo do naslednje sezone razvile v močne gospodarske družine. Osnova za dober začetek razvoja je družina brez varoj.

V rojih in ometencih so vse varoje na čebelah. Priporočamo takojšnje zatiranje varoj s pršenjem pripravljene zdravilne raztopine oksalne kisline zdravila Okсуvar® po navodilu proizvajalca. Metoda pršenja zdravila z učinkovino oksalna kislina je učinkovita, a hkrati lahko toksična, če jo uporabljamo pri lačnih čebelah (roj, ki je več kot 12 ur v temnem in hladnem prostoru). Prednost takojšnjega zdravljenja t. i.

»suhih čebel« je odsotnost satja in njegove kontaminacije. Uporabljena mlačna (32 °C) zdravilna raztopina s pršenjem pri zunanji temperaturi najmanj 8 °C mora biti enakomerno porazdeljena po čebelah. Previdno ravnanje je pomembno pri odmerjanju količine zdravila glede na težo roja oz. ometenca: za 1 kg čebel je treba uporabiti 25 ml zdravilne raztopine.

V primeru odpada več kot 100 varoj po zatiranju pri roju priporočamo zatiranje varoj tudi pri izrojencu. Zaradi možnosti izbire glede na lokacijo in panjski sistem priporočamo predhodno posvetovanje z veterinarjem NVI-ja.

Mag. Mira Jenko Rogelj, VF NVI

Rezultati raziskovalnega projekta *Uporaba hmeljnih pripravkov za ekološko zatiranje varoj*

dr. Peter Kozmus in dr. Andreja Kandolf Borovšak

Čebelarstva zveza Slovenije

peter.kozmus@czs.si in andreja.kandolf@czs.si

ČZS je od septembra 2016 sodelovala v triletnem ciljno raziskovalnem projektu *Uporaba hmeljnih pripravkov za ekološko zatiranje varoje (Varroa destructor)*, ki sta ga financirala Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS. Nosilec projekta je bil Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, kot partnerji pa so poleg ČZS sodelovali še: Kmetijski inštitut Slovenije, Veterinarska fakulteta in Fakulteta za farmacijo. V okviru projekta smo ugotavljali načine pridobivanja kislin oz. postopek ekstrakcije alfa in beta kislin, njihove kemijske lastnosti in končna čistost po različnih postopkih, najbolj pa nas je zanimalo, ali so kisline, pridobljene iz hmelja, uporabne za zatiranje varoj.

V okviru projekta smo pregledali na tržišču dostopne pripravke za zatiranje varoj in popisali različne načine aplikacij. Zbrani so bili tudi podatki o učinkovitosti pripravkov, mehanizmi njihovega delovanja ter njihove možne pomanjkljivosti. Rezultati so bili obdelani in bodo objavljeni v posebnem, preglednem članku.

V laboratorijskih pogojih smo izvedli praktična preizkušanja hmeljnih pripravkov v različnih časovnih okvirih na napadenih čebelah. Rezultati so pokazali, da znaša smrtnost varoj od 70 do 80 % tudi pri nizkih koncentracijah pripravka (1 %). Ugotovili smo še, da je smrtnost čebel pri nizkih koncentracijah pripravka in kontaktnem delovanju relativno visoka, od 10 do 20 %.

Vpliv pripravka na vedenje čebel

Preverjali smo, ali hmeljeve beta kisline (HBA) povzročajo spremembo vedenja čebel v panju, točneje, če spodbujajo čistilno vedenje. Poskus se je izvajal na čebelji družini v opazovalnem panju s štirimi sati. Rezultati poskusa so pokazali, da vstavitve HBA spodbuja čistilno vedenje, saj se je na dan vstavitve HBA stopnja čistilnega vedenja podvojila, v prihodnjih dnevih pa strmo upadla na raven pred vstavljanjem. Odpad varoj je bil večji v prvih dneh po vstavitvi, ko

Hmelj vsaj še nekaj časa ne bo nudil učinkovin za zatiranje varoj.

smo zasledili tudi več čistilnega vedenja v primerjavi s kontrolno družino.

Preverjanje učinkovitosti v gospodarskih družinah

Učinkovitost hmeljevega pripravka za zatiranje varoj smo testirali tudi v gospodarskih družinah v letih od 2017 do 2019. V testiranja je bilo vključenih 30 družin. Uporabljena koncentracija pripravka je bila od 16- do 20-%. S preverjanjem odpada varoj pred, med in po vstavitvi hmeljevega pripravka je bila ugotovljena njegova učinkovitost pod 25 %.

Nekatera sredstva za zatiranje varoj, ki jih čebelarji vstavljamo v družine, lahko v medu puščajo ostanke. Zaradi tega smo v projektu preverjali, ali je lahko hmeljev pripravek v tem smislu problematičen. Iz družine, v kateri so bili v času paše nameščeni štirje trakovi hmeljevega pripravka, smo odvzeli vzorec medu in ugotavljali, ali ustreza zahtevanim parametrom. S senzorično analizo medu in metodo HPLC smo ugotovili, da je vzorec medu ustrezal parametrom kakovosti, ki jih predvideva Pravilnik o medu (Ur. l. RS 4/11, 9/15).

Zaključek

V projektu smo partnerji opravili vse zastavljene naloge. Čeprav so bili ugotovljeni rezultati učinkovitosti hmeljevih kislin v laboratorijskih pogojih obetajoči, pa poskusi učinkovitosti kislin v družinah, kljub uporabi različnih nosilcev, niso pokazali pričakovane učinkovitosti. Razlogov je lahko več, eden izmed glavnih pa je verjetno ta, da so hmeljne kisline zelo hlapljive, zaradi česar je delovanje časovno omejeno. ●

Smreka in jelka v naših gozdovih

prof. dr. Robert Brus

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire pri Biotehniški fakulteti
robert.brus@bf.uni-lj.si

Smreka in jelka sta med najpomembnejšimi medovitimi drevesnimi vrstami slovenskih gozdov. Večina gozdnega medu, ki je tudi zato, ker prihaja iz čistega naravnega okolja, med najbolj cenjenimi pri nas, izvira iz teh vrst. Ker njun delež v lesni zalogi že nekaj časa upada, so mnogi čebelarji zaskrbljeni, kako bo z gozdno čebeljo pašo v prihodnosti. Je njihova zaskrbljenost upravičena?

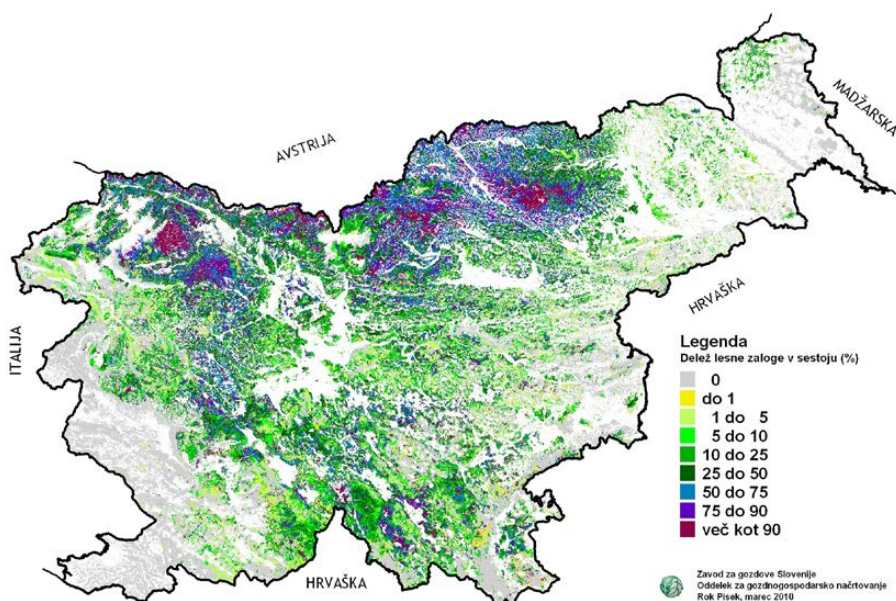
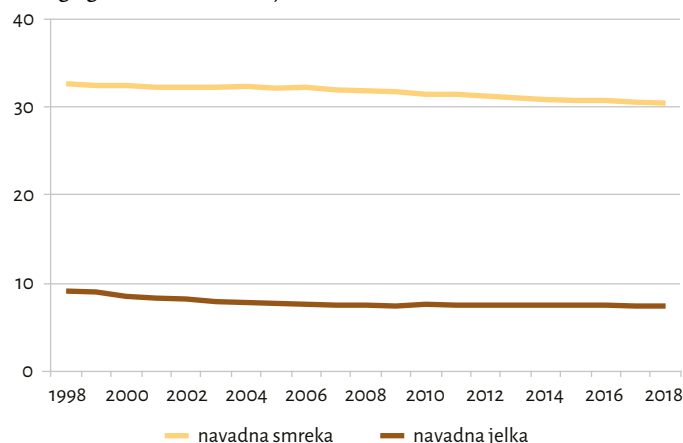
Navadna smreka (*Picea abies* (L.) Karst.) in navadna jelka (*Abies alba* Mill.) sta daleč najpogostejša iglavca naših gozdov, vendar njun delež v lesni zalogi že več kot dve desetletji vztrajno upada (Preglednica 1). Delež prve se je v tem času z 32,7 % zmanjšal na 30,5 %, delež druge pa z 9,1 % celo na 7,4 %.

Smreke je bilo v naših gozdovih pred začetki gospodarjenja vsaj štirikrat manj kot danes, a smo jo v nekaj stoletjih razširili tudi na rastišča, ki zanje niso najbolj ustrezna. Tega smo se zavedeli že pred desetletji in jo začeli s sušnejših rastišč postopoma umikati. Žled in napadi podlubnikov v zadnjih šestih letih so ta proces samo pospešili in nam jasno pokazali, da bo treba delež smreke v prihodnosti še zmanjšati in jo ponekod celo nadomestiti z odpornejšimi vrstami. Vendar vseeno ni razloga, da bi se

smreki že zdaj povsem odpovedali. Na ustreznih rastiščih še naprej ostaja gospodarsko pomembna vrsta, kar kaže tudi podatek, da je skoraj polovica sadik pri pogozdovanju še vedno smrekovih.

Vzroki za upadanje deleža jelke so nekoliko drugačni. Jelke v primerjavi s smreko nismo širili na zanjo neprimerna rastišča, ampak je ostala večinoma v okviru prvotne razširjenosti, kjer je niso bistveno prizadeli ne žled ne podlubniki. Največ gozdov jelke z današnjimi visokimi lesnimi zalogami pa je nastalo v 2. polovici 19. stoletja in jih v zadnjem času obnavljamo, zato je logično, da lesna zaloga upada. A žal je postala obnova gozdov z jelko v večjem delu Sloveniji, pri čemer izstopajo postojnski, kočevski in novomeški gozdovi, skoraj popolnoma nemogoča. Razlog

Preglednica 1: Gibanje deležev (%) smreke in jelke v lesni zalogi gozdov v Sloveniji (ZGS 2019).

Današnja razširjenost navadne smreke v Sloveniji

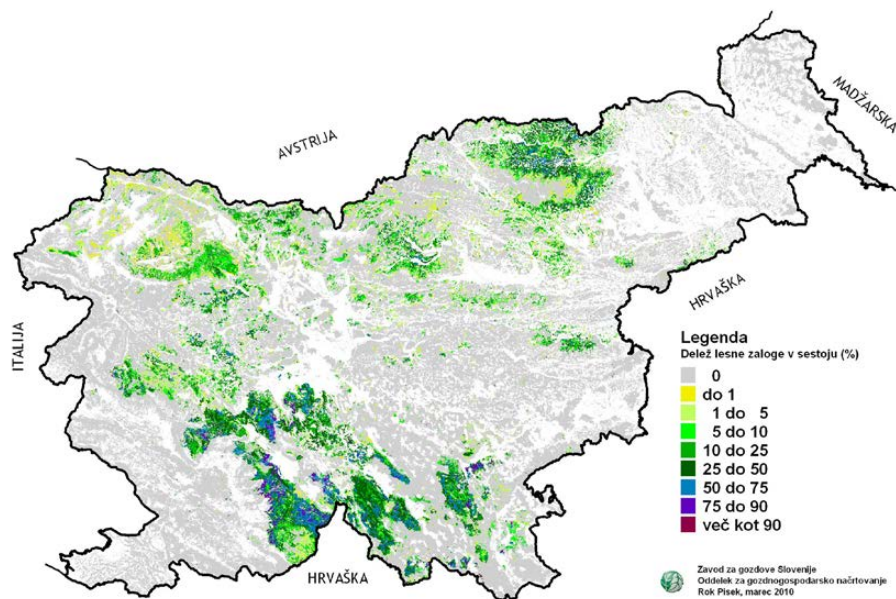

Navadna smreka

za to je preveč številčna jelenjad in srnjad, ki z močnim objedanjem mladih rastlin preprečuje kakršno koli obnovo z jelko in spravlja v obup tako lastnike gozdov kot gozdarje. Uravnavanje številčnosti populacij divjadi v naših gozdovih je resen problem, katerega reševanje presega samo okvir gozdarske stroke in sproža številne konflikte. Učinkovitih rešitev za zdaj ni videti, pri njihovem iskanju pa bi gotovo lahko pomagala tudi skupna in koordinirana prizadevanja gozdarjev in čebelarjev.

tudi ohranjanje čim večje genetske variabilnosti in naravne odpornosti drevesnih populacij ob hkratnem upoštevanju rastiščnih potreb in lastnosti obeh vrst. Po potrebi bi lahko začeli razmišljati tudi o uporabi južnejših in odpornejših provenienc avtohtonih vrst. Dolgoročno bi rešitve v zvezi z vsaj delno nadomestitvijo domačih vrst, če bi bilo to nujno potrebno, lahko iskali še pri tujerodnih drevesnih vrstah, med katerimi so se do sedaj nekatere pri nas že dobro izkazale. Taki sta na primer robinija in navadna ameriška du-

Foto: ZGS, 2019

Današnja razširjenost navadne jelke v Sloveniji

Navadna jelka

Foto: Robert Brus

Ob vsem napisanem je treba upoštevati še nekaj. Po napovedih bi lahko zaradi podnebnih sprememb v naslednjih 50 letih prišlo do sprememb vegetacijskega tipa na več kot treh četrtinah naših gozdnih površin. Delež združb, v katerih prevladujejo iglavci, na primer jelka, smreka ali rušje, je že zdaj razmeroma majhen in se bo še zmanjšal, poleg njih bo verjetno upadel tudi delež večine združb bukovih gozdov, nižinskih gozdov vrbe, jelše in doba in drugih. Areal nosilnih in spremljevalnih vrst v teh združbah se bo v prihodnje gotovo zmanjševal. A kljub napovedim modelov se moramo pri gospodarjenju z gozdovi še najprej truditi, da bi smreko, jelko in druge avtohtone vrste v naših gozdovih ohranili čim dlje in v čim manj zmanjšanih deležih. Ob rešitvi problema številčnosti divjadi bo pomemben temelj tega

glazija. Pred kakršno koli širšo uporabo tujerodnih vrst pa bo seveda nujno potrebno njihovo dolgoletno spremljanje in celovita analiza njihovih morebitnih negativnih vplivov na okolje. ●

Viri:

- Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani (2009): *Zbornik gozdarstva in lesarstva*, št. 89, str. 33–42.
- Brus, R., Kutnar, L. (2017): Drevesne vrste za obnovo gozdov po naravnih motnjah v Sloveniji. *Gozdarski vestnik* št. 75, str. 204–212.
- Kutnar, L., Kobler, A., Bergant, K. (2009): *Vpliv podnebnih sprememb na pričakovano prostorsko prerezporeditev tipov gozdne vegetacije*, www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-LU9QBI8H.
- Zavod za gozdove Slovenije (2019): *Poročilo Zavoda za gozdove Slovenije o gozdovih za leto 2018*, 135 str.

Pametna tehtnica BeeConn edinstvena na svetu

V čebelarstvu Boštjan in Anton Noč smo ponosni, da smo kot prvi 18. aprila testno namestili tehtnico BeeConn avtorja Jožeta Smrkolja. Po naših informacijah vsega tega, kar

omogoča ta »pametna« tehtnica, še ni na svetovnem tržišču. Tehtnica BeeConn periodično spremlja maso panja, vlago, temperaturo, smer vetra, jakost vetra, količino padavin in omogoča pogled na čebelnjak. Na ta način lahko tudi daljinsko in sprotno spremljamo donose, vremenske razmere na lokaciji čebelnjaka, izlet če-

bel in stanje na čebelnjaku.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Foto: Boštjan Noč

Čebelarška konferenca Evropskega združenja profesionalnih čebelarjev

Vlado Auguštin

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

vlado.augustin@czs.si

V avstrijskem Gradcu je od 21. do 23. februarja 2020 v organizaciji Evropskega združenja profesionalnih čebelarjev potekala čebelarška konferenca z razstavo čebelarške opreme. Konferenca poklicnih čebelarjev je postala stalna točka na koledarju številnih čebelarjev iz vse Avstrije in je eden pomembnejših čebelarskih sejmov v Evropi.

Ta dogodek je dobra priložnost za srečanje čebelarjev, za navezovanje stikov in za izmenjavo idej in izkušenj med čebelarji. Vsako leto lahko čebelarji na tem dogodku obišejo različne mednarodne razstavljalce, se pogovarjajo neposredno s proizvajalci, brskajo, preizkušajo in odkrijejo najnovejše ponudbe. Dogodek zaokrožujejo izbrana strokovna predavanja o aktualnih temah vrhunskih predavateljev z vsega sveta.

Razstava čebelarške opreme v Gradcu je bila po velikosti primerljiva z ApiSlovenijo v Celju, s to razliko, da so se tu v večjem delu predstavili proizvajalci opreme iz Italije (Giordani, Lega), ki proizvajajo opremo za nakladni sistem čebelarjenja in jih običajno ne srečamo na slovenskem čebelarskem sejmu. Prav tako je na sejmu razstavljal množica proizvajalcev nakladnih panjev (Dadant-Blatt in Langstroth-Root), za katere je treba reči, da so bili napravljeni s filigransko natančnostjo. Na sejmišču je razstavljal veliko proizvajalcev tehtnic z razno programsko opremo, prav tako je bilo razstavljenih veliko opreme za odvajanje vlage iz medu. Glede na to, da avstrijski čebelarski kolegi čebelarijo z nakladnim sistemom, je povpraševanje po tej opremi veliko. Od slovenskih proizvajalcev sta bila na sejmu prisotna Logar Trade d.o.o. in Kunstelj s.p.

Na sejmu sem se srečal z generalnim direktorjem podjetja Andermatt BioVet **Ralphom Schmidgallom**, ki ga večina čebelarjev pozna kot proizvajalca sredstev za zatiranje varoj Thymovar in Oxuvar. Ves vesel je hitel razlagati, da so konstruirali nov sublimator za oksalno kislino Varrox Eddy. Gre za sodobno oblikovan sublimator, ki deluje na baterije in za katerega čakajo patentno potrdilo, tako da bo do jeseni na razpolago čebelarjem.

Sam strokovni del kongresa je potekal v pokritem šoturu. Teme in strokovne razprave so bile zelo raznolike, tako

da je lahko vsak dobil veliko koristnih informacij. Kakor se spodobi, je konferenco odprl sedanjí predsednik Apimondie **dr. Jeff Pettis** s predavanjem, v katerem se je dotaknil problematike globalnega čebelarstva, ponorejanja medu in voska, oprashaevanja in samega vpliva podnebnih sprememb na čebelarstvo. Pri ponorejanju medu in voska je poudaril to, kar je vsem čebelarjem dolgo znano, da so največji ponorejevalci medu na svetu Kitajci in Ukrajinci. Predstavil je podatek, da se je od leta 2007 pa do danes izvoz medu iz teh držav povečal za 196 %, medtem ko se je število čebeljih družin povečalo samo za 13 %. Da bi v dobrih desetih letih tako odlično posodobili tehnologijo čebelarjenja, je nemogoče.

Dotaknil se je tudi problematike ponorejanja voska. Leta 2016 je v zahodni Evropi veliko čebelarjev poročalo o težavah, povezanih s slabim razvojem in umrljivostjo čebelje za lege po vstavitvi novih satnic. Po analizi satnic se je izkazalo, da je uporabljeni čebelji vosek v satnicah vseboval veliko stopnjo stearinske in palmitinske kisline, kar je nakazovalo dodajanje stearina. Dodatek stearina v satnicah je bil ugotovljen v Belgiji, Nemčiji in na Nizozemskem. Čebelji vosek, ki se je uporabljal za izdelavo satnic, je bil uvožen seveda iz Kitajske.

Na hitro je predstavil način oprashaevanja mandljev s čebelami v ZDA, za katero dobijo čebelarji 200 USD po čebelji družini, in probleme čebel s fungicidi, ki se uporabljajo za škropljenje mandljev. Šokiral je z rezultati raziskave, ki so jo napravili v ZDA in kjer so ugotovili, da zvišanje atmosferskega CO₂ zmanjšuje koncentracijo beljakovin v cvetnem prahu, ki je bistven za preživetje čebel. Zaradi zvišanja CO₂ v zraku se je vsebnost beljakovin v cvetnem prahu zmanjšala celo za 30 %, kar niso najboljši obeti za čebelarjenje v prihodnosti.

V nadaljevanju konference je predavatelj **dr. Paul Siefert** z univerze Goethe v Frankfurtu na Majni predstavil film, posnet z visoko ločljivo kamero. Obiskovalci smo se lahko veselili osupljivih vpogledov v notranjost čebelje družine. Film ni prikazoval samo razvoja

Generalni direktor podjetja Andermatt BioVet g. Ralph Schmidgall predstavlja nov sublimator za oksalno kislino, imenovan Varrox Eddy.

Foto: Vlado Auguštin

Foto: Vlado Auguštin

Dr. Walter Haefeker, predsednik Evropskega združenja profesionalnih čebelarjev je predstavil problematiko ponarejanja medu.

čebele delavke in matice v celici, ampak tudi nezaželene so stanovanke, kot so varoje in ličinke voščenega molja.

Predsednik Evropskega združenja profesionalnih čebelarjev **dr. Walter Haefeker** se je v svojem predavanju spet vrnil na problematiko ponarejanja medu in predstavil sklepe Evropske komisije glede preverjanja pristnosti medu.

Z nestrpnostjo pa sem pričakoval predavanje **dr. Josefa Mayra** iz Avstrijske agencije za zdravje in varnost hrane (AGES). Predstavil je projekt Bpractices, ki ga financira Evropska zveza v okviru Horizonta 2020. Najpomembnejši cilj projekta z naslovom Novi indikatorji in prakse za izboljšanje zdravja čebel je razviti nov sistem upravljanja praks v

čebelarstvu, ki bodo omogočile evropskemu čebelarstvu sektorju primerna orodja za uporabo proti čebeljim boleznim in izgubam.

Cilji projekta, ki se je začel februarja 2017, so uskladiti dobro čebelarstvo prakso (DČP) v Evropi, prilagoditi inovativne biomolekularne tehnike za zgodnjo diagnostiko čebeljih bolezni (npr. biosenzorji iz medu, PCR-analize iz drobirja, metoda z mletim sladkorjem) in vzpostaviti nove metode za nadzor čebeljih bolezni, pri katerih bi se izognili vnosu sintetičnih zdravil in obenem zagotavljali varnost in kakovost čebeljih pridelkov.

V predavanju z naslovom *Ali je začasno blokiranje matic in zdravljenje z oksalno kislino poleti alternativa uporabi mravljinčne kisline?* je predstavil test, v katerem so primerjali ti dve metodi alternativnega zatiranja varoj. Ugotovitev testa je bila, da tretiranje varoj z mravljinčno kislino poleti daje boljše rezultate, kot pa, če bi matice v tem času blokirali in potem zatirali z oksalno kislino. Rezultat me je zelo prenetil, kajti pred slabim mesecem je o isti temi v Beogradu predaval dr. Ralph Buchler, ki je predstavil rezultate, ki so bili diametralno nasprotni tem ugotovitvam.

Več kot očitno se je še enkrat dokazalo, da v čebelarstvu ni nobeno navodilo univerzalno, razmere se spreminjajo iz meseca v mesec ter iz leta v leto, zato se moramo prilagajati trenutnim razmeram. Kar je morda eno leto umestno in strokovno utemeljeno, je naslednje leto ob drugačnih pogojih lahko popolnoma napačno. 🍯

Foto: Vlado Auguštin

Utrinki iz razstave čebelarske opreme v Gradcu

Novice iz sveta

Avstrija

Jan Prinz iz Pichla pri Welsu je bil mlad navdušen čebelar. Z ženo sta čebelarila dve leti. Čebele so ga večkrat opikale, vendar to na njem ni pustilo nobenih posledic. Lani v marcu pa se je pri njem nenadoma pojavila alergija. Začel je s hiposenzibilizacijo ali imunoterapijo, toda junija ga je kljub zaščitni obleki spet pičila čebela. Takoj si je vbrizgal adrenalin, vendar je bil tisti pik zanj usoden. V juniju 2019 bi dopolnil 28 let in postal bi oče, usoda pa je hotela drugače. Naj bo ta nesreča opomin nam vsem, da nikoli ne vemo, kdaj postanemo pre-

občutljivi na čebelji strup, čeprav mislimo, da smo nanj po dolgih letih dela s čebelami že imuni. 🍯

Prevod in priredba Franc Šivic.

Vir: Tiefenthaler, O. (2019): Nachruf Jan Prinz, *Bienen aktuell*, št. 7-8, julij-avgust, str. 33.

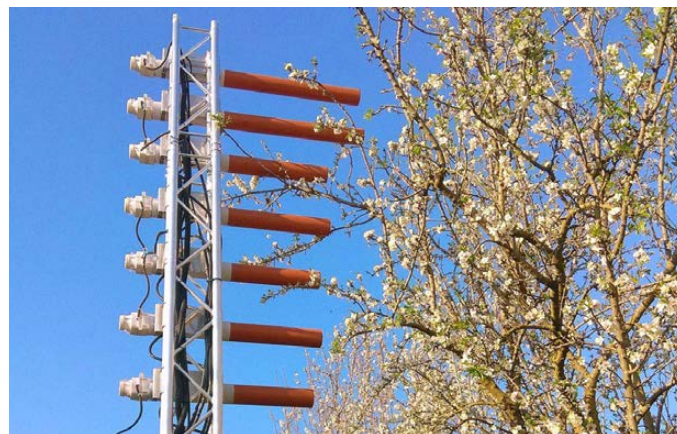
Izrael

Edete, izraelsko zagonsko podjetje s področja kmetijske tehnike, je opravilo lansko leto še zadnje obširne raziskave o opravljanju

velikih nasadov mandljevcev s pomočjo edinstvenega mehanskega sistema in z uporabo robotov. Dobljeni rezultati so ključnega pomena za prodor na velike ameriške plantaže v Kaliforniji. Da je sistem res dober, so potrdili tudi poskusi novega načina opravevanja marelic v Avstraliji. Hkrati z opravevanjem so testirali še nov mehanični način pobiranja cvetnega prahu v času cvetenja dreves in njegovega konzerviranja. Pelod, ki ga poberejo letos, bo odlično kalil tudi v naslednjem sezoni. Toda njihov cilj niso samo mandljevci, temveč vse vrste sadja, na primer jabolka, hruške, češnje, slive, borovnice, pa tudi bombaž, oljna ogrščica in sončnice, da naštejemo samo nekatere od žužkocvetnih kulturnih rastlin. Prednost mehanskega opravevanja je tudi v tem, da je uspeh neodvisen od zunanjih temperatur v času cvetenja omenjenih rastlin in da lahko stroji delajo podnevi in ponoči. Ori Inbar, eden od lastnikov podjetja, ki je zadolžen za marketing, pravi, da čebelarji v Kaliforniji vsako leto zvišajo ceno svojih storitev; skupaj zdaj znašajo že precej več kot 240 milijonov dolarjev. Ker je vrednost celotne svetovne pridelave mandljev več kot 7 milijard dolarjev letno, od katerih jih kar 80 % pripade Kaliforniji, je razumljivo, da si Izraelci z vsemi silami prizadevajo do leta 2022 osvojiti ameriško tržišče. Opravevanje z roboti izraelske družbe Edete bo morda

Mehanizacija za umetno opravevanje

v bodočnosti zanimivo samo za države z velikanskimi površinami monokultur, kot sta na primer ZDA in Avstralija. Prepričan sem, da bi se to v Evropi in zlasti v Sloveniji, kjer so kmetijske površine razmeroma majhne in kjer je servis opravevanja s čebelami za sadjarje zastoj, ne obneslo. ◆

Prevod in priredba Franc Šivic

Vir: Townsend, K. (2020): Artificial pollination technology seeks entry into the huge California almond market. *American Bee Journal*, št. 1, januar, str. 15.

Foto: Edete

Franc Šivic: Moje življenje s čebelami

Ljubljana: samozaložba 2020
222 strani
ISBN: 978-961-290-804-1

V letošnjem marcu je Franc Šivic, nam vsem znani in izjemno ustvarjalni član ČZS, dokončal in v samozaložbi izdal dve leti nastajajočo knjigo z naslovom *Moje življenje s čebelami*. Prijatelji in znanci smo jo že nestrpnost pričakovali. Veselje jo je vzeti v roke in prebrati. V njej sledimo številnim epizodam njegovega zanimivega življenja. Izkušnje in bogato čebelarstvo znanje, ki ga je pridobil pri svojem delu s čebelami ter v več kakor šestdesetletnem druženju s čebelarji doma ter po svetu, sedaj na najboljši način predstavlja slovenskim bralcem.

Knjigo bogati pester izbor njegovih dokumentarnih in umetniških fotografij, med njimi mnogo nagrajenih na

mednarodnih čebelarstvih kongresih in razstavah. Ob prebiranju pa kmalu ugotovimo, da imamo pred seboj ne samo strokovno čebelarstvo, ampak tudi privlačno leposlovno delo z mnogimi dialogi v klenem, na trenutke celo zabavnem jeziku, ki ga pisec očitno dobro obvlada. Zato bo verjetno knjiga zanimiva tudi za člane čebelarstvih krožkov, njihove mentorje, starše in kot lepo darilo celo za nečebelarje.

Rdeča nit pripovedi sega v njegovo mladost, ko so mu čebele na skoraj čudežen način na pomembnih križiščih življenja vedno pomagale najti pot, ki je bila zanj dobra in ga je osrečevala. To se mu je dogajalo v času odraščanja, v gimnazijskih ter študentskih letih, dogaja pa se mu še danes. Izredno zanimivo so v knjigo vključena njegova odmevna srečavanja s pomembnimi, s čebelarstvom povezanimi osebami, s katerimi se je in se še vedno pogosto srečuje ob raznih priložnostih. Taka znanstva mu med drugim omogoča tudi dobro znanje tujih jezikov.

To so dokazi, da je avtor knjige v resnici vsestransko razgledan, nadvse požrtvovalno delaven član naše čebelarstvene bratovščine, na katerega smo lahko ponosni. Osebno sem počaščen, da lahko vse to iskreno povem že ob prvem branju pravkar izdane knjige.

Marjan Debelak

Veliki črno-rdeči čmrlj (*Bombus lapidarius*)

doc. dr. Danilo Bevk

Nacionalni inštitut za biologijo

danilo.bevk@nib.si

Veliki črno-rdeči čmrlj je naš najpogostejši črni čmrlj z rdečo ali oranžno konico zadka. Samci imajo na glavi in oprsju tudi rumene dlačice. Zlasti matice so zelo velike in v svoji črno-rdeči opravi zelo markantne. Gnezdo je največkrat pod zemljo v opuščeni gnezdih malih sesalcev, včasih tudi drugje, npr. v ptičjih gnezdilnicah in na poslopjih. Znan je celo primer gnezdenja v metli na balkonu v sedmem nadstropju stolpnice v Ljubljani. Družine so lahko zelo močne, štejejo do 300 osebkov, in živijo do zgodnje jeseni.

Veliki črno-rdeči čmrlj je pomemben oprasnevalec sadnega drevja in jagodičja. Še posebej rad ima ameriško borovnico. Ko prileti na njen cvet, lahko slišimo posebno brenčanje. Temu rečemo oprasnevanje s stresanjem, ki zelo poveča učinkovitost oprasnevanja. Čmrlji so zato veliko boljši oprasnevalci borovnice kot medonosna čebela. Najbolj znana rastlina, ki potrebuje oprasnevanje s stresanjem, je sicer paradiznik. ●

Matica velikega črno-rdečega čmrlja na ameriški borovnici

Foto: Danilo Bevk

250 let od imenovanja Antona Janše za cesarsko-kraljevega učitelja čebelarstva

zasl. prof. dr. Andrej Šalehar

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

andrej.salehar@bf.uni-lj.si

Cesarica Marija Terezija je pred 250 leti imenovala Antona Janšo za cesarsko-kraljevega učitelja čebelarstva.

Cesarica Marija Terezija ustanovi čebelarsko šolo (1769)

Pfalz (1889) poroča, kaj je cesarica Marija Terezija menila o pomenu čebelarstva in zakaj je ustanovila čebelarsko šolo: »Ob prebiranju knjig o naravi je Marija Terezija spoznala neizčrpne koristi, ki so bile dane čebeli ob ustvarjanju, njeno koristnost za ljudi v naravni povezavi in prizadevala si je z vsemi razpoložljivimi sredstvi ta živi primer reda, pridnosti, sloge in skromnosti omogočiti za skupno korist vseh podložnikov. Vodena s temi načeli in prepričana, da je čebelarstvo zaposlitev, ki za dober uspeh zahteva temeljito usposobitev, je ustanovila čebelarsko šolo.« Ustanovitev čebelarske šole je cesarica Maria

Terezija odredila leta 1769. Odgovorna za njeno postavitve je bila Nižjeavstrijska gospodarska družba. Maja 1770 so v Augartnu na Dunaju odprli prvo cesarsko-kraljevo čebelarsko šolo, ki jo je brezplačno lahko obiskoval vsakdo, ki se je zanimal za čebelarstvo.

Anton Janša imenovan za čebelarja pri Nižjeavstrijski gospodarski družbi (1769)

Nižjeavstrijska gospodarska družba je bila zadolžena, da poišče primernega čebelarja za učitelja. Povprašali so tudi pastora Schiracha, generalnega sekretarja Čebelarske družbe v Zgornji Lužici in svetovno znanega čebelarja. Do dogovora pa ni prišlo. Janša je bil takrat že na Dunaju, vpisan je bil na bakrorezni risarski šoli. Ne ve se, kdo je Janšo obvestil, da družba išče čebelarja. Nenapovedano se je nekaj dni pred 3. majem 1769 javil na družbi in se ponudil za čebelarja s pojasnilom, da je vrsto let čebelaril doma na Breznici, kjer je imel tudi okoli sto panjev čebel. Ravnatelj, s katerim je tekel pogovor, je spoznal, da se naš Kranjec, ki je bil takrat na Dunaju že poznan slikarski talent, spozna na čebele in čebelarjenje. Ponudil mu je mesto čebelarja. Janša je to sprejel ob pogoju, da dobi na likovni akademiji ustrezno dovo-

ljenje. Janša je bil 3. maja 1769 na seji odbora družbe potrjen za čebelarja. Pomembno je pri tem srečanju tudi, kar poroča Navratil (1886), da je Janša na razgovoru nastopil sam, brez tolmača, ker je že znal nemško.

Janša postane 7. junija 1769 čebelar pri Nižjeavstrijski gospodarski družbi z dovoljenjem cesarice Marije Terezije: »da sme poleg slikarstva opravljati tudi službo čebelarja pri družbi« (Mihelič, 1934). Najprej je čebelaril v Meidlingu v tedanjem predmestju Dunaja. Avgusta 1769 Janša odpelje čebele na Moravsko polje na ajdovo pašo. Ni zanesljivih podatkov, koliko panjev je imel in kje je dobil čebele. Možno je, da je to bilo tistih 16 panjev s čebelami, ki naj bi jih Janša pripeljal na Dunaj s seboj z Breznice. Posebej pa vsi poročajo o uspešni beri medu!

V zapisniku Nižjeavstrijske gospodarske družbe z dne 8. novembra 1769 je zapisano, da je cesarica dovolila, da dobi Janša za čebelarjenje 360 goldinarjev letno. Ob koncu leta 1769 Janša želi opustiti delo čebelarja pri Nižjeavstrijski gospodarski družbi, da bi lahko odpotoval na odobreno študijsko potovanje v Italijo – da bi se posvetil slikarstvu.

Imenovanje Antona Janše za učitelja čebelarstva – 6. aprila 1770

Janša je 22. marca 1770 poklican na sejo odbora Nižjeavstrijske gospodarske družbe, kjer naj bi se odločil med slikarstvom in čebelarstvom. Imel je tudi pomisleke glede svojih dohodkov – prej je zaslužil okoli 800 goldinarjev letno – in družba je ponovno zaprosila cesarico, da uredi Janši plačo. Cesarica je na pismo odgovorila 6. aprila 1770. Lastnoročno je podpisala pismo, kjer je določeno, da se izkušenemu kranjskemu čebelarju Janši odobrijo letna plača 600 goldinarjev, prosto stanovanje in kurjava pod pogojem, da se omeji samo na širjenje čebelarskega pouka, da bo vse, ki bodo k njemu napoteni, popolnoma in brez pridržka poučil, in da bo z istim ciljem (poučevanje) potoval tudi v druge dedne dežele. Prevod cesaričinega pisma je povzet po Miheliču (1934, str. 76):

»V čebelarjenju posebno izkušenemu kranjskemu slikarju Janši sem namesto 30 gold., ki jih je doslej užival iz blagajne gradbenega urada (Bau-Amts Cassa), dalje prostega stanovanja in kurjave, odobrila sploh letnih šest sto goldinarjev plače pod pogojem, da se omeji samo na širjenje čebelarskega pouka, da bo vse tiste, ki jih bo k njemu napotil Komercialni svet ali tudi Kmetijska družba, popolnoma in brez pridržka poučil in da bo z istim smotrom tudi potoval v ostale dedne dežele. Vsekakor pa omejujem odobritev te plače izrečno s pogojem, da bo dano obljubo izpolnjeval osebno in z vestnim poučevanjem drugih oseb in da se bo o tem semtertje izkazal s potrdilom Komercialnega sveta.

V smislu tega mojega odloka se naj o tem obvesti tukajšnja Kmetijska družba, obenem pa naj se sporoči vse potrebno tudi Zbornici glede nakazila plače.«

Maria Teresia, l. r.

Janša 6. aprila 1770 postane cesarsko-kraljevi učitelj čebelarstva in potovalni učitelj čebelarstva

Janša še ni bil zadovoljen, ker mu ni bila zagotovljena do smrtne plača. Nižjeavstrijska gospodarska družba ponovno zaprosi cesarico, da mu to dodeli. Cesarica ga je 8. junija 1770 ponovno imenovala za učitelja čebelarstva in odredila, da mu je letna plača 600 goldinarjev odmerjena »na vse žive dni«. Dovoljeno mu je tudi, da se ob prostem času ukvarja tudi s slikarstvom. O tem poroča Mihelič (1934, stran 78):

Družba se je zato morala še enkrat obrniti do cesarice, ki je 8. junija 1770. l. vnovič imenovala Antona Janšo za čebelarskega učitelja »z dodatkom, da je letna plača (600 gold.) odmerjena »na vse žive dni«, t. j., »da jo bode Anton Janša, prvi čebelarski učitelj dunajski, užival tudi po tem, kedar ga vlada ne bi več potrebovala za čebelarski pouk«.»³³ Poleg tega se mu je dovolilo, da se sme ob prostem času ukvarjati tudi s slikanjem.

Janša uči v Augartnu. Relief na spominski plošči v Augartnu (Razinger, 1967).

Pomen imenovanja Antona Janše za učitelja čebelarstva

Med številnimi zapisi o pomenu imenovanja Antona Janše za učitelja čebelarstva je izbrano mnenje Pfalza (1889, str. 12), ki piše: »Ustanovitev dunajske čebelarske šole in imenovanje Janše prinaša nov čas in veseli dan se nasmiha čebelam. Janša, gorenjski podeželan, ki je le zasilno govoril nemško, bil brez izobrazbe, toda mož s posebnimi talenti in s praktičnim znanjem. Popolnoma se je posvetil poznavanju gojenja čebel in kmalu je bil poznan ne samo v avstrijskih deželah, ampak tudi preko meja kraljestva, v Nemčiji so prisluhnilo besedi preprostega moža in njegovim čebelarskim načelom ter dogmam.«

Viri:

Mihelič, S. (1934): *Anton Janša, slovenski čebelar. Njegovo življenje, delo in doba*. Ljubljana, 163 strani.

Navratil, I. (1886): *Anton Janša*. Rokopis v Arhivu RS – SI AS 621/305/9, 14 strani.

Pfalz, A. (1889): *Janscha und seine Zeit*. Str. 10–30. V: Pfalz, A. *Die Entwicklungsgeschichte der Bienenzucht in Niederösterreich*. Wien, 50 strani.

Razinger, V. (1967): *Spomenik Antonu Janši na Dunaju*. V: *Slovenski čebelar*, let. 69, št. 5, str. 137–138.

Čebelarjeva opravila v maju

Ivan Esenko – Ljubljana

ivan.esenko@gmail.com

Mesec maj je za čebele mesec obilja. Množica raznoterih cvetov, ki se kar kosajo med seboj, kateri ima vedno polne medovnike ali bolje razsipa s cvetnim prahom, ima za posledico nebrzdan razvoj čebeljih družin. Zima je zdaj le še neprijeten, komajda slišen odmev v daljavi. Na travnikih in v gozdu živopisne barve cvetja privabljajo oprasovalce, kajti dehteči cvetovi niso namenjeni sami sebi.

V tem obdobju je razmnoževalni nagon čebel na vrhuncu, kar pomeni, da nas lahko na bližnjem drevesu slej ko prej preseneti roj. Rojile bodo le zdrave in močne družine s starejšo, včasih pa tudi z lansko matico. V času intenzivne paše rojev skorajda ni, sicer pa je glavni način, da se jih ubranimo, ta, da čebele čim bolj zaposlimo. Najbolje jih zaposlimo z gradnjo satnic. Začetni čebelarji imajo pomisleke pri vstavljanju satnic v panje, misleč, da bo potem pridelek medu manjši, ker ga bodo čebele porabile za izdelavo voska. To ne drži. Gradnja satja in prinos medu gresta z roko v roki, intenzivna dejavnost čebel pa hkrati prepreči marsikateri roj. Satnice vedno vstavljam na rob gnezda, na vsako stran po eno. V tem mesecu gradnja satja poteka hitro, kar pomeni, da lahko po tednu ali desetih dneh dodamo zopet satnico v delo ali glede na moč družine rajši kar dve. Tudi roju vedno vstavljamo v delo le satnice, kar pomeni, da bo imela nova družina v plodišču povsem novo satje, ki je tudi najbolj higiensko. Namreč vsaka čebela, ki se izleže v celici, na njene stene odloži svojo srajčko, ki je ostanek zapredka, levitev in iztrebkov ličinke. Sčasoma se nabere na stenah celic toliko srajčk, da lahko satje dobesečno počrni, posledično pa se zmanjša tudi prostornina celic. Tudi z vidika higiene je takšno satje vprašljivo. Satje ki ga obrnemo proti svetlobi in svetlobe ne prepušča, pa sploh takoj izločimo iz nadaljnje uporabe.

Na rojenje nas opozorijo matičniki, ki jih je lahko v panju tudi več deset, za razliko od matičnikov tihe izmene ali preleganja, ki jih je navadno le nekaj, največkrat le na enem satu. Matičniki so vedno na robu sata, bodisi spodaj bodisi na zadnjem robu, lahko tudi prednjem, medtem ko so zasilni matičniki vedno na sredini sata. Slednje so čebele v osiroteli družini zgradile iz razpoložljive čebelje zalege, od tod njihova značilna lega. Matičnike ob pregledu rušimo,

Rojev matičnik v začetni fazi zapiranja, obdan z negovalkami

Roj

prej pa poiščimo matico. Pri tem moramo pozorno pregledati vsak sat, kajti posamezne matičnike lahko v gneči čebel hitro spregledamo, kar pomeni, da je bil naš trud zaman. Matičnike pa lahko uporabimo za izdelavo narejencev, kakor tudi imenujemo narejene roje. Pretirano izkoriščanje rojevih matičnikov odsvetujem. Z maticami se oskrbujmo tudi pri vzrejevalcih. Za lažje delo s čebelami je dobro, da imamo v panjih označene matice. Matice označujemo z barvnimi opalnitimi ploščicami, ki se zaradi izbokle oblike

tesno prilegajo hrbtu oprsja matice. Opalit je umetna snov, ki zaradi nenehnega trenja, ki ga povzročajo dotiki čebel, ne more ustvariti elektrostaticnega naboja, ki je za čebele moteč, kar bi se sicer zgodilo z rabo katere druge plastike oziroma umetnega materiala. Barva ploščice nam pove letnico izdelga matice, številka (od 1 do 99) pa je ime matice. Ploščico prilepimo z acetonskim lakom, lahko tudi šelakom, če ga dobimo. Šelak je topen v čistem alkoholu. Tistim, ki boste matice označevali sami, svetujem, da prej povadite na trotih. Kljub temu da gre za preprost postopek, se nevedšemu tega opravila kaj hitro pripeti, da lahko zlepi glavo z oprsjem, kar za matico seveda pomeni konec. Označevanje »iz roke« obvladajo le izkušeni vzrejevalci matic, medtem ko za druge priporočam uporabo pokrovne mrežice in poliuretanske pene, na katero rahlo pritismo matico med označevanjem. Novooznačene matice nikoli ne damo takoj v panj, ker bi vonjave lepila zmotile čebele in bi matico lahko celo stisnile, temveč počakajmo vsaj 15 minut. Z oskrbovanjem matic pri vzrejevalcih bomo tudi osvežili kri in kar se da zmanjšali možnost parjenja v sorodstvu. Za manjše potrebe zadoščajo prašilčki, če pa se želimo preizkusiti v bolj izpopolnjeni vzreji matic, pa bomo uporabili plemenilčke. Jaz uporabljam plemenilček z razklopljivim satnikom, ki sem ga razvil leta 1980. Mere satnika so prilagojene polovični nakladi LR, trije satiči, zloženi na sklepnih sponah, pa se v enem kosu enostavno z vrha vstavijo v plemenilček. Standardne mere omogočajo, da lahko razklopljeni satnik v poravnem stanju vstavim v polovično naklado LR, v sili tudi v celo, in na ta način ob koncu vzrejne sezone izkoristim zalego in zalogo medu, ki so še v satju. Prostornina plemenilčka omogoča družini samovzdrževanje, kar pomeni, da ji med sezono ni treba dodajati čebel. Ker je plemenilček v izvedbi nakladnega panja, lahko združimo dva ali celo več, kar nam pride prav ob zaključku vzrejne sezone, ko matic nimajo več vsi plemenilčki in jim neoplojenih tudi ne mislimo več dodajati.

V maju se lahko nadejamo prvega točenja medu. Z izkušnjami s pašo na robiniji se lahko pohvalim v preteklosti, ko sem polovico čebeljih družin prezimoval na Obali. Na stojšču s 60 LR-panji je bil takrat povprečen pridelek na panj

Foto: Ivan Esenko

Roj bo zaradi svoje prisposodbe delovne vneme vstavljene satnice hitro izdelal. Novonastala družina bo nastanjena na povsem novem satju, kar ji je na začetku najboljša popotnica.

približno 20 kg mešanega robinijevega medu, medtem ko sem družine v Ljubljani istočasno šele pripravljaj na začetek vzrejne sezone. Paša na robiniji čebele poživl in stimulatивно vpliva na njihov razvoj. Robinija zadnje čase cveti vsaj deset dni prej, kot je nekoč, zato jo nemalokrat prizadevajo spomladanske pozebe, kar seveda pomeni izpad medenja. Izkušeni prevaževalci izkoriščajo različne pašne vire, za katere je značilen časovni razmik, na kar vpliva predvsem lega oziroma nadmorska višina. Od nadmorske višine je odvisno tudi medenje na smreki, ki ga povzročajo veliki kapar (*Physocermes piceae*), mali kapar (*Physocermes hemicryphus*) in rdečerjava puhasta smrekova ušica (*Cinara pilicornis*) ter druge. Medenje smreke se lahko ponekod dopolnjuje tudi z medenjem javorja, katerega cvetovi bogato izločajo medicino, ob dobrih dejavnostih vremena pa se lahko medenje na različnih vrstah javorjev nadaljuje v gozdno, saj gostijo več vrst listnih uši. Na gozdno pašo nas največkrat opozori zgodnje intenzivno izletavanje čebel, ki se vračajo težke, vendar brez obnožine, in se lepijo na pročelja panjev zgodaj zjutraj, ob skoraj popolni temi, ko se šele komaj svita nov dan.

Mesec maj torej zahteva od čebelarja celega človeka. Zdaj je še kako primeren čas za oblikovanje rezervnih družin in menjavo starih matic. Tudi če nam bo delo kdaj spodletelo, bomo imeli še vedno dovolj časa, da popravimo napake, saj je sezona še pred nami ...

Plemenilček z razklopljivim satnikom

Satnik, pripravljen na pregled

Foto: Ivan Esenko

Čebelja pot – evropska dobra praksa

ČEBELJA POT

Mestna občina Ljubljana (MOL) je bila v letu 2019 že petič zapored med tremi finalistkami za čebelam najprijaznejšo občino in že drugič tudi prejela ta laskavi naziv, ki ga podeljuje vsako leto ČZS. Rdeča nit dejavnosti, ki jih v zadnjih letih MOL izvaja v sodelovanju z ljubljanskimi čebelarskimi društvi in drugimi deležniki, je prav gotovo Čebelja pot (www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/podezelje/cebelja-pot/). Pobudo zanjo je dala Maruška Markovič z Odseka za razvoj podeželja v Oddelku za varstvo okolja, ki je duša tega projekta, ki je povezal ljubljanske čebelarje, nekatere institucije, podjetja in posameznike, ki sodelujejo v okviru te poti. Čebelja pot je bila zasnovana v sklopu dejavnosti zelene prestolnice Evrope 2016. Zasnovana je bila kot učna pot, na kateri se obiskovalci seznanjajo z dediščino čebelarstva v Ljubljani in s pomembnostjo čebel za naše preživetje. Z inovativnim pristopom se predstavlja velik turistični potencial, povečuje prepoznavnost lokalnih ponudnikov in izdelkov na področju čebelarjenja ter vpeljuje ljubljanski med kot prepoznaven in samostojen proizvod.

Čebelja pot je bila slovesno odprta 7. oktobra 2015 v Botaničnem vrtu – o čemer smo pisali v SČ-ju št. 11/2015 –, ko je bil organiziran tudi prvi pohod po nekaterih točkah v središču mesta, povezanih s čebelarstvom in čebelarsko zgodovino: Botanični vrt z medovitimi rastlinami (kamor je bil dve leti kasneje postavljen tudi urbani čebeljak, delo študentov Fakultete za arhitekturo); Plečnikov čebeljak na vrtu Plečnikove hiše v Trnovem, obnovljen leta 2005 s strani ČZS; kostanjevi medoviti drevoredi na Eipprovi,

Krakovskem nasipu in Bregu; Kongresni trg z izpričano zgodovinsko prodajo medu na debelo ter bivša lectarna (kateri Plečnikova oprema je danes shranjena in razstavljena v Slovenskem etnografskem muzeju na Metelkovi); čebelji panji na strehi Cankarjevega doma; znak čebele na vratih Narodnega muzeja Slovenije; drevored medovitega malega jesena na Slovenski cesti; izvesek panja na Mestni hranilnici na Čopovi ulici; Medarska ulica – zgodovinska prodaja medu na drobno; Hotel Park s čebeljimi panji na terasi.

V letu 2017 je bil MOL na evropskem razpisu URBACT, na katerega se je prijaviilo skoraj 300 evropskih mest, za projekt Čebelja pot nagrajen kot primer dobre prakse. Kot prejemnik nagrade *URBACT Best Practice Award* se je MOL nato skupaj s partnerji prijavil na razpis *URBACT Network Transfer*. Kot vodilni partner je pripravil prijavo prenosa dobrih praks z nazivom *BeePathNet* ali Mreža čebeljih poti in v začetku aprila 2018 bil izbran v skupino 25 potrjenih prenosov dobrih praks. S še petimi partnerji mu je uspelo tudi s prijavo na drugo fazo projekta, ki traja do 4. decembra 2020. V mrežo *BeePathNet* je vključenih šest mest iz EU: Ljubljana kot vodilni partner, Amarante (Portugalska), Bydgoszcz (Poljska), Cesena (Italija), Hegyvidék – 12. okrožje Budimpešte (Madžarska) in Nea Propontida (Grčija). Namen projekta *BeePathNet* sta nadgradnja in prenos koncepta, rešitev in rezultatov Čebelje poti iz Ljubljane v druga mesta EU. Obravnaval bo izzive mestnega okolja, biotske raznovrstnosti in prehranske samozadostnosti v povezavi z urbanim čebelarstvom s pomočjo integriranih in participativnih pristopov ter izgradnjo ključnih interesnih skupin za vplivanje na ustrezne politike in za razvoj in izvajanje učinkovitih rešitev. Vsem številnim dejavnostim Mreže čebeljih poti je mogoče slediti tudi na spletni strani <https://urbact.eu/beepathnet>.

V dejavnosti in vodenje po Čebelji poti se je vključil tudi Klub profesionalnih turističnih vodnikov Slovenije (KP-

Foto: Internet

Skupina BeePathNet iz šestih evropskih mest na pohodu po Čebelji poti v Ljubljani aprila 2018

Skupina BeePathNet na učnem obisku pri ČD Barje – prikaz delovanja čebelarskega krožka, april 2019

Foto: Aleš Süßinger

TVS), za katere je čebelarstvo izobraževanje organizirala ČZS. MOL pa je v sodelovanju s KPTVS v začetku leta 2019 v okviru sejma Turizem in prosti čas organiziral BE(E) FORUM, z namenom promoviranja projektov Čebelje poti v

Ljubljani in *BeePathNet*. Čebelja pot iz Ljubljane si tako kot primer dobre prakse utira nadaljnjo pot in je izvrsten kaži-pot in vzgled tudi za druga evropska mesta.

Aleš Süßinger, ČD Barje

Ljubo Struna 90-letnik

Častni član društva Urbani čebelar Ljubo Struna je v prvih marčevskih dneh 2020 dopolnil 90 let. Ob jubileju mu priskrbeno čestitamo in voščimo še na mnoga (medena) leta! Za to dejavnost ga je med odraščanjem v Mariboru navdušil oče, ljubiteljski čebelar, spremljanje narave in čebel pa ga navdušuje še danes, ko čebelarji s petimi AŽ-panji v Ljubljanskih Murglah. Za svoje povezovalno delo in zasluge na področju slovenskega čebelarstva ter njegove mednarodne uveljavitve je leta 2018 prejel najvišje stanovsko priznanje, odlikovanje Antona Janše I. stopnje.

Z gospodom Struno smo urbani čebelarji ob lepem jubileju nazdravili s penečo medico na njegovem domu, javno praznovanje pa je potekalo v Kinoteki na pobudo Društva avdiovizualnih producentov Slovenije. Ljubo Struna je namreč pustil močan pečat tudi v svoji osnovni poklicni karieri, saj velja za legendarnega direktorja filma oziroma producenta – med drugim je leta 1950 soustanovil Društvo slovenskih filmskih delavcev, za svoj izjemni prispevek k slovenskemu filmu pa je leta 2011 prejel najvišjo področno nagrado, Badjurovo priznanje za življenjsko delo.

Kot pravi sam: »Čebele naučijo človeka mnogo modrosti

Foto: Janez Marolt

s svojo neumorno pridnostjo.« Ljubezen do čebel že predaja tudi vnukom, sam pa ostaja dejaven in radoveden član našega društva. Kljub častitljivim letom Ljubo Struna ne počiva, in tako sta s soprogo ob tej priložnosti izdala ličen zbornik spominov, ki je v PDF-obliki dostopen tudi na spletni strani društva Urbani čebelar.

Gorazd Trušnovec, predsednik društva Urbani čebelar

Nova predsednica nadzornega odbora Helena Kokot

Nadzorni odbor ČZS ima v mandatnem obdobju 2020–2023 novo predsednico Heleno Kokot, ki jo predstavljamo v nadaljevanju.

1. Kako gledate na svojo izvolitev za predsednico NO ČZS?

Neposredna izvolitev na Občnem zboru ČZS mi predstavlja izredno čast in hkrati tudi obveznost, da bomo izvoljeni člani nadzornega odbora izpolnili vsa pričakovanja tistih, ki so nam s svojimi glasovi zaupali tako pomembno funkcijo. Trenutno sem članica ČD dr. Jožef Starc Metlika in ČD Črnomelj. Čebelarim od leta 2014 v povprečju z 10 gospodarnimi družinami v tehnologiji 9-satnega nakladnega panja na območju Črnomlja.

2. Kakšne so vaše dosedanje izkušnje na tem področju?

Že od samih začetkov svojega dela s čebelami sem vpeta v različne funkcije tako na ravni društva kot tudi ČZ Bele krajine. Tudi moje vsakdanje delo vključuje delo z ljudmi in financami ter zahteva od mene veliko mero natančnosti in zanesljivosti. Sem zgovorna in poštena, trudim se biti odzivna in dostopna, dobronamerne kritike pa vzamem kot

napotek za nadaljnje uspešnejše delo.

3. Kako vidite poslanstvo NO ČZS pri dobrem delovanju ČZS?

Kolikor je meni znano, je NO v prejšnjem mandatu deloval odlično, tudi mi se bomo potrudili, da bo tako še naprej. Glede na dosedanje korektno vodenje računovodskih izkazov pričakujemo, da ne bo težav glede nadzora nad finančnim poslovanjem. To je nekako tudi največja teža delovanja NO-ja, da s svojim nadzorom bedi nad financami in opozarja, če bi morebiti šla

Foto: osebni arhiv Helene Kokot

kakšna zadeva v napačno smer. Pričakujem predvsem dobro sodelovanje s člani NO-ja in s finančno službo ČZS, od katere pričakujem pregledna poročila. Morda bomo včasih komu tudi tečni, ker bomo zahtevali pojasnila pri postavkah, ki se nanašajo na občutljivejša področja, vendar nič zato – takšno je namreč naše poslanstvo. Tako kot NO v prejšnjem sklicu tudi mi ne bomo sprejemali in obravnavali raznih anonimk, saj menim, da lahko vsak, ki ima tehten pomislek glede delovanja ČZS, svoje pripombe ali pritožbe podpiše. Naj povzamem: zagotavljali bomo delovanje ČZS v skladu z veljavno zakonodajo in statutom.

4. Zakaj je pomemben nadzor nad financami in poslovanjem ČZS?

Po mojem prepričanju ima ČZS med podobnimi stano-vskimi združenji največji ugled v javnosti. To je vsekakor treba ohraniti in nenehno dograjevati. Temelj dobrega ime-na, ki se lahko v javnem mnenju zelo hitro zapravi, pa je pošteno in transparentno poslovanje. Prvi, ki v primeru ne-spoštovanja pravil pade v nemilost javnosti, je predsednik in drugi takoj za njim je NO, ki mu je zaupana nadzorna funkcija. Glede na to, da imamo izkušeno in odgovorno vodstvo, ne pričakujem, da bomo imeli pri opravljanju nad-zora veliko dela, kaj šele težav. Intervju pripravil MB

Kako izstavimo račun proračunskemu uporabniku

Večinoma sedaj že veste, da vsak čebelar (vpisan v Register čebelnjakov), ob upoštevanju dobre čebelarske prakse in Smernic dobrih higienskih navad, zagotavljanju varnosti in sledljivosti, lahko viške čebeljih pridelkov (medu, cvetnega prahu, matičnega mlečka, surovega propolisa, čebeljega voska) tudi proda in na željo kupca ali če jih proda npr. pravni osebi, izstavi račun.

V primeru prodaje **proračunskim uporabnikom** (npr. šolam, vrtcem, občinam) je treba **račune** izstavljati v **elektronski obliki**, t. i. **e-račune**. Če je število računov manjše (do 60 na leto), je mogoče e-račune vnašati ročno v

spletni aplikaciji UJP (Uprave za javna plačila: <https://eracuni.ujp.gov.si>). Vnašanje prek tega portala je brezplačno, potreben pa je certifikat oz. digitalni podpis (ena od možnosti je Sigenca, ki jo uredite na svoji upravni enoti www.si-trust.gov.si/sl/digitalna-potr-dila/fizicne-osebe). S pomočjo digitalnega podpisa se registriramo v spletno aplikacijo UJP. Aplikacija omogoča, da izberemo proračunskega uporabnika s seznama (če ga na seznamu ni, potem ta oseba ni proračunski uporabnik in izstavitev ni mogoča). Druga možnost je vnašanje računov **prek spletne banke ali pooblaščenih oseb**, vendar je ta postopek plačljiv.

Čebelar, ki svoje čebelje pridelke (primarne čebelje pridelke) **prodaja tudi kje drugje kot na mestu pridelave**

in/ali ne končnemu potrošniku (šole, vrtci, polnilci, trgovine ...), mora biti vpisan tudi v **Register živilskih obratov (RŽO)**. V RŽO se lahko vpišemo ob rednem letnem popisu stanja čebeljih družin (**za leto 2020: stanje na dan 15. aprila in 31. oktobra moramo sporočiti najkasneje do 1. decembra 2020**). V tem primeru čebelar, ki npr. prodaja čebelje pridelke na tržnici, preko interneta, jih oddaja polnilcem ..., pa tudi če prodaja predelane čebelje pridelke (med z matičnim mlečkom, medico, medeni liker ...), izpolni kvadratega za vpis v RŽO. Če bi pri izstavitvi e-računa potrebovali pomoč, se lahko obrnete na Tanjo Magdič (tanja.magdic@czs.si) ali računovodkinjo ČZS Petro Stropnik (petra.stropnik@czs.si).

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Brezplačne analize čebeljih pridelkov

MKGP je objavilo razpis Podpora laboratorijem za analizo čebeljih pridelkov v skladu z Uredbo o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020–2022 (Ur. l. RS, 78/19). Na razpis

se je prijavila tudi ČZS in vlogo oddala v sodelovanju s podizvajalci. Razpis predvideva brezplačne analize čebeljih pridelkov, in sicer v treh različnih sklopih. Sklop 1 zajema analize kakovosti medu (vsebnost vode in HMF-ja, električno prevodnost, senzorično oceno in pelodno sliko), sklop 2 zajema analize ostankov sredstev za zatiranje varoj

(kumafos, amitraz in metaboliti, timol) in antibiotikov v medu, sklop 3 pa zajema analize ostankov sredstev za zatiranje varoj v cvetnem prahu, propolisu in vosku. Odločitev o izbiri izvajalca bo znana naknadno, zato spremljate našo spletno stran, kjer vas bomo obvestili o možnosti sodelovanja.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Datum objave razpisa tehnične pomoči čebelarjem še ni znan

V Slovenskem čebelarju št. 4/2020 smo na strani 103 objavili sporočilo,

da bo Uredba izvedena v celoti, tudi razpis tehnične pomoči čebelarjem. Do zaključka redakcije Slovenskega čebelarja smo od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano prejeli informacijo, da datum objave razpisa tehnične pomoči čebelarjem še ni

znan. Čebelarjem, ki nameravate letos kandidirati na razpis, svetujemo, da spremljate sprotne objave na spletni strani Čebelarske zveze Slovenije ter Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

ČZS

Homologacija vozil za prevoz čebel

Vsak čebelar, ki se resno začne ukvarjati z dejavnostjo čebelarstva, je kaj kmalu postavljen pred izkušnjo nakupa tovornega vozila. Če nam uspe dobiti in kupiti že predelano vozilo, namenjeno prevozu čebel, je naše nadaljnje delo veliko preprostejše. Ven-

dar izbira posebnih vozil za prevoz čebel na trgu ni velika. Izbira je še toliko manjša, če želimo kupiti sodobnejše in mlajše vozilo. Zato smo prisiljeni izbirati med vozili, ki so v večini primerov namenjeni prevozu blaga in potrebujejo predelavo, da ustrezajo prevozu čebel. Ob predelavi vozila smo zavezani upoštevati kar nekaj pravil, da je končno vozilo skladno in primerno za vključitev v promet. Vo-

zilo mora prestatati homologacijo in ustrezati vsem pravilom, ki jih veleva *Pravilnik o ugotavljanju skladnosti vozil* (Ur. l. RS, št. 30/2004). Vse informacije glede homologacije vozil, namenjenih prevozu čebel, si lahko preberete na tej povezavi: www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2004-01-1298?sop=2004-01-1298.

Aleš Bozovičar, vodja ONS

Seminarji za čebelarje

ČZS, JSSČ razpisuje več seminarjev za čebelarje. Ob prijavi na seminarje po e-pošti obvezno navedite ime in priimek, naslov (ulica, hišna številka, številka pošte, kraj), koliko let, s koliko družinami in v kakšnem panjskem sistemu čebelarite, svojo tel. št. in e-naslov ter svoje izkušnje iz teme seminarja in če imate možnost spremljanja teoretičnega dela prek spleta v obliki webinarja. Teoretični in praktični del seminarjev bo v izveden v popoldanskem času predvidoma konec maja in v začetku junija, če bo situacija zaradi epidemije covid-19 to dopuščala. Teoretični deli seminarjev bodo potekali predvidoma v obliki webinarja. Praktični deli bodo potekali na različnih lokacijah. Prijave zbiramo do 11. maja 2020, do zapolnitve mest. Število udeležencev na seminarju je omejeno, zato pohitite s prijavo. Natančne urnike z datumi, lokacijami in načinom poteka seminarja bodo vsi prijavljeni kandidati prejeli po e-pošti pred začetkom seminarja. Potrdilo o udeležbi na seminarjih bodo prejeli le tisti slušatelji, ki se bodo udeležili vseh ur izobraževanja.

Seminarji specialistov za tehnologijo čebelarjenja

Dva šesturna seminarja o čebelarjenju v LR-panju. Seminar obsega tri šolske ure teoretičnega in tri šolske ure praktičnega izobraževanja, na njem pa bomo obravnavali zgodovino LRpanja, temeljna načela čebelarjenja z LRpanjem, izvajanje apitehničnih ukrepov v LRpanju in načine zatiranje varoj v LRpanju.

Dva šesturna seminarja o vzreji matic v svojem čebelarstvu. Po programu bodo v okviru seminarja izvedene tri ure teoretičnega in tri ure praktičnega izobraževanja. Na njem se boste seznanili s selekcijo, z odbiro družin in načini vzreje matic v lastnem čebelarstvu.

Dva šesturna seminarja o apitehničnih ukrepih. Seminar obsega tri šolske ure teoretičnega in tri šolske ure praktičnega izobraževanja. Na seminarju se boste seznanili z osnovami biologije čebel, biologijo varoj, diagnostiko in apitehničnimi ukrepi.

Dva šesturna seminarja o tehnologiji čebelarjenja v AŽ-panju. Po programu bodo v okviru seminarja izvedene tri ure teoretičnega in tri ure praktičnega izobraževanja. Obravnavali bomo zgodovino in lastnosti AŽ-panja ter temeljna načela čebelarjenja v njem med letom s poudarkom na glavnih posegih.

Za prijavo in več informacij na e-naslov: vlado.augustin@czs.si ali na tel. št.: 040/436 516 (seminar o LR-panjih, vzreji matic in apitehničnih ukrepih) oz. na e-naslov: simon.golob@czs.si ali po tel. št.: 030/604 015 (seminar o AŽ-panjih in apitehničnih ukrepih).

Seminarji specialistov za varno hrano

Seminar o pridobivanju propolisa. Seminar bo skupaj obsegal teoretično in praktično izobraževanje. Seznanili se boste s stanjem na področju pridobivanja propolisa v Sloveniji, sestavo in lastnostmi propolisa, tehnologijo pridobivanja propolisa v različnih panjskih sistemih.

Seminar o pridelavi medu. Seminar v trajanju 13-ur obravnava osnove zakonodaje in ustreznost pripomočkov pri pridobivanju medu, določali bomo vrste medu, spoznavali tehnologijo pridobivanja medu, točili med, seznanili pa se bomo tudi z označevanjem in s trženjem medu. Seminar je namenjen začetnikom in čebelarjem z nekajletnimi izkušnjami.

Seminar o tehnologiji pridobivanja cvetnega prahu. Seminar bo obsegal tako teoretično kot tudi praktično izobraževanje, na njem pa se boste seznanili s pomenom cvetnega prahu, biološkimi osnovami pridobivanja cvetnega prahu, s tehnologijo pridobivanja cvetnega prahu osmukanca in njeno problematiko, s pridobivanjem izkopanca, postopki ravnanja s cvetnim prahom po odvzemu, skladiščenjem in označevanjem pridelka ter uporabo.

Za prijavo in več informacij na e-naslov: tomaz.samec@czs.si ali po tel. št.: 040/436 517 (seminar o propolisu) oz. na e-naslov: andreja.kandolf@czs.si ali po tel. št.: 040/436 514 (seminar o medu) oz. na e-naslov: natasa.lilek@czs.si ali po tel. št.: 040/436 519 (seminar o cvetnem prahu).

ČZS, JSSČ

Nadaljevalni tečaji za čebelarje začetnike

ČZS načrtuje izvedbo več samoplačniških nadaljevalnih tečajev za čebelarje začetnike, ki bodo potekali predvidoma junija 2020 v primeru, da bo razglašen konec epidemije covid-19 ter odpravljeni preventivni ukre-

pi države. Tečajji bodo organizirani na različnih lokacijah po Sloveniji pod vodstvom predavateljev Franca Kobeta, Braneta Borštnika, Štefana Šemna, Marije Sivec in Vladimirja Fajdige. Tečaj obsega osem šolskih ur praktičnega usposabljanja. Na njem se boste seznanili s čebelarstvo opremo in pristopom k čebelam, z oceno moči in urejanjem čebelje družine, izdelavo

narejencev in ometencev, oskrbo rojev in izrojencev, s tehnologijo pridelave čebeljih pridelkov ter pripravo čebelje družine na prezimovanje. Cena tečaja je za člane ČZS 100,00, za nečlane 110,00 EUR/osebo. Podrobnejša najava tečajev z urniki in spletnim prijavnim obrazcem bo objavljena na začetku maja na spletni strani ČZS.

ČZS

Svetovanje terenskih svetovalcev s področja osnovne odbire in menjave matic v mesecu maju

Zakorakali smo že dobro v novo čebelarstvo sezono in s tem imamo čebelarji tudi že polne roke dela pri čebelah. Pri rokovanju s čebeljimi družinami se nam odprejo vprašanja, na katera si ne znamo odgovoriti. S temi vprašanji se lahko v tem času po telefonu obrnete na terenske svetovalce, ki vam bodo svetovali.

Pri pregledih svojih čebeljih družin ne pozabite na osnovno odbiro v če-

belarstvu. Torej v tem času posvetite tudi pozornost obarvanosti obročkov na zadkih čebel. Če opazite v čebelji družini več kot 2 % čebel z rumenimi obročki, si zabeležite. Na koncu pregleda čebeljih družin preglejte zapise. Če imate težavo s križanci, pokličite terenskega svetovalca. Z njim se bosta dogovorila za brezplačno zamenjavo matice pri družini, ki ima več kot 2 % čebel z rumenimi obročki. Pri tem bodite pozorni, da so upravičeni čebelarji, ki imajo v Registru kmetijskih gospodarstev urejene vpise. Kdaj in kako se bodo prevzele matice od terenskih svetovalcev, boste obveščeni naknadno. ČZS se je namreč v mesecu aprilu prijavila na javno naročilo Spodbuja-

nje osnovne odbire in menjava čebeljih matic, ki ga je razpisalo MKGP in v primeru, da bo izbrana ČZS, bo ukrep potekal kot v preteklih letih.

Terenski svetovalci v čebelarstvu so vam sedaj glede na trenutne razmere na voljo zgolj po telefonu. Ko bo ponovno možno svetovanje v živo, vas bomo o tem obvestili na spletni strani ČZS. Isto velja za delavnice, ki jih izvajajo po terenu in ki se trenutno ne izvajajo.

Podatke za stik terenskih svetovalcev najdete na naslovu www.czs.si/content/B2 ali pa pokličite na telefonsko številko 040/436 517 in bomo skupaj našli vašega terenskega svetovalca v čebelarstvu.

Tomaz Samec, svetovalec JSSČ

Izšla knjiga Medovite rastline

Čebelarstvo Slovenije kot založnik z veseljem sporoča, da je izšla obsežna knjiga avtorja dr. Trajčeta Nikoloskega z naslovom *Medovite rastline*. Knjiga na 366 straneh podrobno opisuje skoraj 200 medovitih rastlin, ki jih najdemo v Sloveniji in so z vidika čebelarstva zelo pomembne. Knjiga je shematično urejena glede na čas cvetenja rastlin od spomladi do jeseni. Poleg opisa rastlin knjigo bogatijo slikovite fotografije cvetočih rastlin, kar nam bodo v veliko pomoč pri njihovem prepoznavanju v naravi. Cena knjige je 24,99 EUR in jo lahko naročite v tajništvu ČZS (ines.zunic@czs.si ali 01/729 61 00).

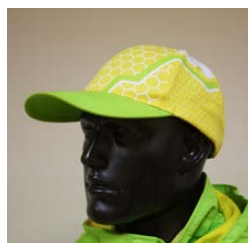
Tajništvo ČZS

Akcijska ponudba v mesecu maju

Maja imamo na Čebelarstvu Slovenije v akcijski ponudbi naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.

- Majica navadna M/Ž 15,00 EUR – 15 % = **12,75 EUR.**
- Majica polo M/Ž 18,00 EUR – 15 % = **15,30 EUR.**
- Kapa s ščitkom 7,90 EUR – 15 % = **6,72 EUR.**
- Koledar za vzrejo matic 4,00 EUR – 10 % = **3,60 EUR.**
- Zastava SDČ 30,00 EUR – 5 % = **28,50 EUR.**

Novo na ČZS – otroški predpasnik

Da bi bili dnevi, ki jih preživljamo z otroki doma, tudi kuharsko obarvani, imamo na ČZS novo v ponudbi otroški kuharski predpasnik. Predpasnik

je izdelan iz 100-% bombaža. Velikost je univerzalna in se lahko prilagodi velikosti otroka. Predpasnik je primeren od 3. do 14. leta starosti. Cena predpasnika je 10,00 EUR. **Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.**

Tajništvo ČZS

Progeno testiranje čebeljih matic

Kmetijski inštitut Slovenije, Druga priznana organizacija v čebelarstvu,

vabi večja gospodarsko usmerjena in prevozna čebelarstva, da v čebelarski sezoni 2020/21 sodelujejo pri testiranju čebeljih matic v pogojih reje (progeno testiranje). Matice bo možno pre-

jeti v **petek, 19. junija 2020**. Vloge za sodelovanje sprejemamo do **22. maja 2019** na e-naslovu eva.cukjati@kis.si ali po tel. na št. 01/280 52 41.

Kmetijski inštitut Slovenije

Podatki o gibanju tehtnic od 21. marca 2020 do 20. aprila 2020

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Bohor – Planina pri Sevnici	-0,7	Ni medilo
Brežice	2,7	Divja češnja, regrat
Čentiba – Lendava	5,9	Divja češnja, regrat, začetek oljne ogrščice
Činžat – Lovrenško Pohorje	-3,2	Ni medilo
Dekani – Koper	-1,3	Ni medilo
Ilirska Bistrica	-2,6	Ni medilo
Kojsko – Podsobotin	4,7	Češnja, regrat, sadno drevje, javor
Kostanjevica na Krki – Gorjanci	5,5	Češnja, regrat, javor
Kozarišče – Loška dolina	-3,4	Ni medilo
Kresnice – Kresniški vrh	-1,4	Ni medilo
Krim – Kurešček	-3,5	Ni medilo
Kunč – Kočevski rog	-0,8	Ni medilo
Ljubljana – mesto	2,6	Sadno drevje, regrat
Ljubljansko barje	2,2	Divja češnja, regrat
Ljutomer	2,8	Divja češnja, regrat
Mali Bakovci – Prekmurje	5,5	Divja češnja, regrat
Malič – Laško	2,3	Divja češnja, regrat
Metlika – Bela krajina	5,8	Divja češnja, regrat

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Murska Sobota – učni čebeljak	7,3	Divja češnja, regrat
Podčetrtek – pristava	2,6	Divja češnja, regrat
Pokojišče – Ljubljanski vrh	-2,2	Ni medilo
Polhov Gradec – Podreber	-4,0	Ni medilo
Poljane – Racna gora	-0,1	Ni medilo
Poljanska gora – Bela Krajina	-0,6	Ni medilo
Ravne – Šoštanj	-1,8	Ni medilo
Ribniško Pohorje	-0,9	Ni medilo
Ruško Pohorje – vznožje	-0,9	Ni medilo
Sevniško – Krško	-1,6	Ni medilo
Slovenske gorice – Lenart	-1,4	Ni medilo
Šempeter – Goriško	0,4	Divja češnja, sadno drevje, regrat
Šenčur – Kranj	-3,0	Ni medilo
Šentjanž – Mokronog	1,0	Divja češnja, regrat
Veliki Boč – Kozjak	4,0	Divja češnja
Vrh – Kočevski rog	-2,7	Ni medilo
Zavrč – Haloze	6,4	Divja češnja, sadno drevje, regrat, začetek oljne ogrščice

Novi pokrovi za med z napisom: MED SLOVENSkih ČEBELARJEV
Na voljo tudi ostali čebelarski pokrovi

AVACOM, proizvodnja in trgovina d.o.o.
Godovič 160
5275 Godovič
SI - Slovenija
info@avacom.si
www.avacom.si
041 686 259

Krompirjeva solata z glaziranimi redkvicami

Priporočam akacijev ali cvetlični med.

SESTAVINE (za 4 osebe)

45 srednje debelih redkvic, 2 žlici masla, 1 žlica medu nevtralnega okusa, 2 žlici kisa, sol, poper, 8 manjših kuhanih ohlajenih krompirjev, 1 žlička sesekljanega kopra, bučno olje (ali oljčno), kis (po želji).

PRIPRAVA

Večje redkvice prerežemo čez pol, majhne pa le očistimo. V ponvi zmešamo redkvice, maslo, med, kis, sol, poper in 200 ml vode. Segrevamo do vrenja, temperaturo znižamo in kuhamo tako dolgo, da polovica tekočine povre, to je 10 do 15 minut. Medtem krompir olupimo in narežemo na rezine, dodamo redkvice, počakamo, da se ohladijo, in posujemo s sesekljanim koprom. Preden postrežemo, po želji prelijemo z oljem in kisom.

Svoj recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si.

Avtorica recepta: Mateja Reš

Foto: Mateja Reš

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek–petek 8.00–12.00, 13.00–18.00
Sobota 8.00–12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kvaliteto.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

durch die Austria Bio Garantie kontrollierter Bienenhonig

INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekrom in seti s prisilnim vlekrom.

POLNJENJE MEDU V VREČKE

Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v osemgramske vrečke. Naj bo vaš med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih kot v vsakem pohodniškem nahrbtniku.

PROPO STEAM – UPARJALNIK PROPOLISA

Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje lebdečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odišavi z vonjem propolisa.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

V okviru zbirke »Domača lekarna iz čebeljega panja« smo pri ČZD Maribor izdali zbirko knjižic na temo propolisa avtorja oz. urednika gospoda Pušnika. V zbirki so knjižice z naslovom *Pridobivanje propolisa*, *Predelava propolisa* in *Uporaba propolisa*.

Knjižica PRIDOBIVANJE PROPOLISA je zbirka informacij o sestavi in fizikalnih lastnostih propolisa, načinih pridobivanja in tehnologiji načrtnega pridobivanja propolisa. Cena: 15,00 €.

Knjižica PREDELAVA PROPOLISA je predvsem zbirka koristnih nasvetov in navodil ter receptur, kako pripraviti različne pripravke iz propolisa za uporabo v različne namene. Cena: 20,00 €.

V knjižici UPORABA PROPOLISA so opisani učinkovanje in uporaba propolisa, terapevtsko delovanje in načini uporabe, doziranje propolisa in preparatov, priprava zdravilnih pripravkov, učinki in morebitni stranski učinki pri zdravljenju s propolisom. Velik del knjige pa je namenjen predvsem opisu uporabe propolisa pri nekaterih boleznih. Cena: 20,00 €.

Gre za zbirko koristnih in dragocenih nasvetov za povsem naravno pridobivanje te pomembne »surovine« iz čebeljega panja, predelavo in uporabo. Namenjena je vsem, ki se želite o tematiki poučiti, in vsem, ki želite k blaženju določenih težav pristopiti na naraven in učinkovit način.

Knjige so vam na voljo v spletni trgovini Čebelarkega centra Maribor: www.cebelski-center.si. Knjige lahko naročite na spletni strani, po elektronski pošti ali po telefonu. Plačilo po predračunu. Pošiljko dobite po pošti. Pri naročilu in plačilu vseh treh knjig na spletni strani pridobite tudi 10 % popusta. Društva imajo ob skupnih nakupih nad 20 kompletov 20 % popusta. Knjige so v prodaji tudi v trgovini JANA na Streliški cesti 150 v Mariboru, pa tudi v čebelarskih specializiranih trgovinah in na ČZS na Brdu pri Lukovici.

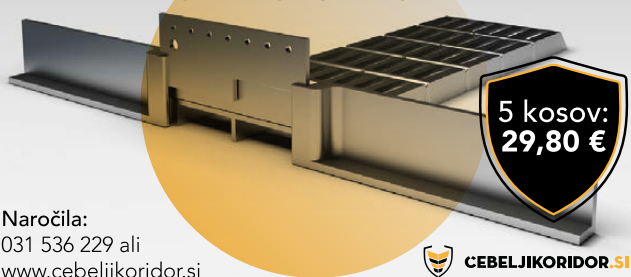
Pri ČZD Maribor smo izdali knjigo z naslovom *Apiterapevtski nasveti*. Knjiga je zbirka apiterapevtskih nasvetov, ki so jih pod vodstvom gospoda Pušnika pripravili udeleženci usposabljanja apiterapevtov šeste generacije.

Knjiga v uvodnem delu vsebuje nekaj splošnih apiterapevtskih nasvetov, vsebino etičnega kodeksa apiterapevtov, nekaj splošnih napotkov in normativov ter smernic za priporočljiv življenjski slog. V nadaljevanju gre za bogat nabor apiterapevtskih nasvetov za uporabo posameznih čebeljih proizvodov oziroma pripravkov. Opis pripravkov je opisan v smislu navodil za uporabo. Torej od same pridelave in opisa proizvoda do njegove pridelave oziroma priprave in nadaljnje uporabe. Opisani so posamezne priporočene količine in načini uporabe ter tudi indikacije.

Cena knjige je 50 € in vam je na voljo v spletni trgovini Čebelarkega centra Maribor: www.cebelski-center.si. Knjigo lahko naročite na spletni strani, po elektronski pošti ali po telefonu. Plačilo po predračunu. Pošiljko dobite po pošti. Knjiga je na voljo tudi v trgovini JANA na Streliški cesti 150 v Mariboru in pri specializiranih čebelarskih prodajalnah ter pri ČZS.

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

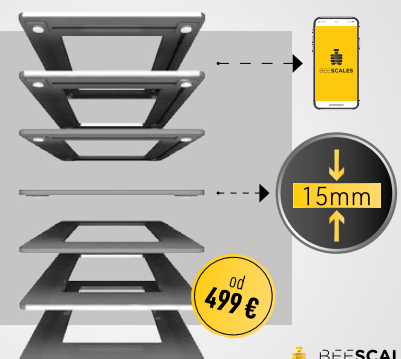
Naročila:
031 536 229 ali
www.cebelskikoridor.si

Čebelarke
tehtnica višine
samo 15 mm

Tehtanje
do 5 panjev

Več informacij na
www.BeeScales.io
031 536 229

Mali oglasi

PRODAM

Cvetni prah, svež, letošnji, pisan, kakovosten, nabran v neokrnjeni naravi kozjanskih bregov, lahko tudi sušen in prebran, tel.: 041/215 281.

Cvetni prah, svež, zamrznjen (Dolenjska), tel.: 031/474 758.

Cvetni prah, lahko svež ali sušen, nabran v neokrnjeni naravi (Kostel), tel.: 031/803 070.

Cvetni prah osmukanec, kakovostno posušen in očiščen, nabran v Beli krajini, dostava ali pošiljanje po pošti, ugodno, tel.: 040/845 113.

Akacijev, cvetlični in lipov med ter nekaj rezervnih družin na 5 in 7 satih (Pivka), tel.: 041/575 640, 05/753 02 21.

Akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev in gozdni med ter matični mleček, tel.: 041/587 573.

Akacijev, cvetlični, lipov, gozdni in ajdov med, tel.: 041/784 775.

Cvetlični in kostanjev med, čebelje družine na 5 in 7 satih, ometence 1,5 kg čebel z matico, tel.: 041/385 620.

Naravne roje z lanskimi maticami (Ljubljana Črnuče), tel.: 070/447 430.

Paketne roje, 1,5 kg čebel z mlado matico, po dogovoru možna dostava (Medvode), tel.: 040/374 441.

Čebelje družine na AŽ-satih, tel.: 031/331 530.

Čebelje družine na AŽ-satih (Žužemberk), tel.: 031/426 702.

Čebelje družine na AŽ-satih (okolica Kranja), tel.: 051/852 053.

Čebelje družine na AŽ-satih, varoje zatirane izključno z organskimi kislinami (Dol pri Ljubljani), tel.: 040/470 897.

Čebelje družine na AŽ-satih in tovornjak s čebelami TAM 5000 (Prekmurje), tel.: 041/214 980.

Čebelje družine na AŽ-satih, močne, z lanskimi maticami, tretirane samo z oksalno kislino, možna dostava (Metlika), tel.: 040/845 113.

Čebelje družine na 5 do 7 AŽ-satih z lanskimi označenimi maticami, tel.: 031/819 809.

Čebelje družine na 6 ali 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami, zdrave in močne, tel.: 040/857 003.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih (okolica Vrhnike), tel.: 041/727 131.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih (Kočevje – Kostel), tel.: 041/530 757.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih z lanskimi maticami (okolica Ljubljane), tel.: 041/250 200.

Čebelje družine na 7 ali 9 AŽ-satih (Novo mesto), tel.: 031/796 931.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih, cena po dogovoru, akcija 10 + 1 gratis (okolica Kranja), tel.: 031/694 913.

Čebelje družine na 9 AŽ-satih (okolica Celja), tel.: 031/506 125.

Dve čebelji družini na 7 satih, z lansko matico, očiščeni varoj, brez znakov noseme in hude gnilobe, tel.: 041/357 938.

Dve čebelji družini na 10 AŽ-satih ter osem na 6 AŽ-satih (okolica Mokronoga), tel.: 041/867 551.

Pet čebeljih družin na 10 AŽ-satih (Kobarid), tel.: 051/726 980.

Pet čebeljih družin na 10 AŽ-satih (okolica Tolmina), tel.: 040/165 747.

Deset čebeljih družin na 7, 9 in 10 AŽ-satih, z lanskimi maticami (okolica Ivančne Gorice), tel.: 041/639 597.

Nekaj čebeljih družin na AŽ ali LR-satih, močne, mlado satje (okolica Ivančne Gorice), tel.: 040/838 956.

Nekaj močnih čebeljih družin na sedmih satih, očiščeni varoj in zdravih, lanski roji, možen ogled in dostava, tel.: 031/422 263.

Več čebeljih družin na AŽ-satih (okolica Šentruperta oz. Trebnje-ga), tel.: 031/406 175.

Več zdravih čebeljih družin na 7 in 10 AŽ-satih (Ljubljana), tel.: 031/587 523.

AŽ-satnice, toplo valjane, iz lastnega voska, brez ostankov akaricidov, večja količina, tel.: 051/855 070.

AŽ-satnike, suha lipa, 6 lukenj, kakovostno izdelani, rogljičeni in nekaj druge opreme, tel.: 041/656 125.

Dva panja 10-satarja, po simbolični ceni, tel.: 041/752 399.

AŽ-panje, 9- in 10-satne ter 5-, 7- in 9-satne polovičarje (prašilčke), nove, kompletne, cena po dogovoru, tel.: 041/840 357.

Rabljene AŽ-panje, 5- do 10-satne, in trietažne panje (Medvode), tel.: 051/262 869.

Novo AŽ 7- in 10-satarje, tudi 3-etažne, 20 naseljenih ter sublimator in ometalnik, tel.: 031/501 801 (po 19. uri).

Nov čebelnjak z naseljenimi, novimi 15 AŽ-panji 10S ter naravne roje, tel.: 031/446 349.

Čebelnjak zabojnik Avto Radgona, primeren za apiterapijo, z elektriko in vodo, parcela od sklada kmetijskih zemljišč (Ruše, Fala), tel.: 041/366 005.

Kuhalnik za voščine, s stiskalnicco, na elektriko ali na plin (Koroška), tel.: 031/408 155.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih z lansko matico (okolica Ljubljane), tel.: 041/250 200.

Čebelje družine na 6, 9 ali več LR-satih, za mlado matico, tel.: 031/421 216.

KUPIM

Čebelje družine na 10 AŽ-satih skupaj s panji in druge čebelar-ske pripomočke za začetnike, po dogovoru, tel.: 040/972 016.

Čebelje družine za sonaravno čebelarjenje, od čebelarja, ki opušča, sem mlada zainteresirana oseba, tel.: 040/531 534.

ODDAM

Čebelarstvo kočo na Zelenici v dnevni najem, vse informacije do-bite pri ČD Antona Janše Breznica na: zirovnica96@gmail ali na tel.: 041/618 775.

RAZPISI ZA STOJIŠČA

Spletna stran ONS: <https://cebelar.czs.si> • Telefonski odzivnik: 01/729 61 20.

Vse vloge morajo biti v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše, čebelar-skem pašnem redu in programu napovedi medenja (Uradni list RS, št. 60/2013) pisno posredovane izvajalcem pašnih redov. Glede na trenutno zdravstveno situacijo v državi in na željo izvajalcev pašnih redov čebelarje prosimo, da pisne vloge za namestitve čebel na pašo pošiljajo po elektronski pošti. Predlogo elektronske vloge lahko pridobite na spletni strani ČZS: http://www.czs.si/Admin/load.php?sif_ob=12&sif_file=objave_podrobno&sif_parent=168.

ČD	Čebelja paša	Rok za oddajo vlog	Naslov za oddajo elektronske vloge	Informacije
Tolmin	lipa	15. 5. 2020	borut.lapanja@gmail.com	g. Lapanja 041/387 591
Dolsko	kostanj	15. 5. 2020	sasomencin@outlook.com	g. Mencin 031/545 470
Kanal - Brda	lipa, pravi kostanj	19. 5. 2020	info@cd-kanalbrda.si	ga. Žnidarčič 031/391 451
Kamnica-Bresternica	gozd, pravi kostanj	25. 5. 2020	alesgorican24@gmail.com	g. Goričan 051/301 755
Krim	hoja	25. 5. 2020	cebelarstvopecek@gmail.com	g. Peček 041/482 492
Ljubljana Moste Polje	pravi kostanj	5. 6. 2020	Vse informacije prejmete preko telefona.	g. Jere 041/988 965

Sušilniki SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in taljenje kristaliziranega medu, sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net
www.susilnicesadja.si

Sušilniki spadajo med subvencionirano čebelarstvo opremo.

Čebelam prijazni premazi za les

belinka

www.belinka.com belinka

TRADICIONALNA IZDELAVA
 VSEH VRST AŽ PANJEV
 NAJBOLJŠI
 SLOVENSKI
 SMREKOV LES
 ROGLJIČENI
 (CINKANI) SPOJI

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU
 DESETIH PANJEV
**VAM PODARIMO
 PRAŠILČEK**

Idrijska 10, 1360 Vrhnika

041 420 200
01/755-13-17

FTN d.o.o.

Nad izviri 34
 2204 Miklavž na Dravskem polju

Delovni čas: od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro

Velik izbor pokrovkov z medarskimi motivi

02/62-96-226 www.trgovinica.si

**Vzreja matic
BUKOVŠEK**
- od leta 1934 -

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke.

Matice pošiljamo večkrat na teden.

Tel.: 01/361 24 28
Gsm: 031/027 780

Golo Brdo 19
I215 Medvode

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE
Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980

Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo

- Kakovostne matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.
- Čebelje družine na 3,5,7 in 10 satih.

IRMA PETELIN
Pliskovica 102, 6221 Dutovlje
Tel.: **051 470 907**
e-pošta.: cebelarstvo.petelin@gmail.com

VZREJA ČEBELJIH MATIC

V okviru društvenih dejavnosti čebelar-skega društva Sl.Bistrica pod nadzorom KIS vzrejamo kvalitetne matice Kranjske sivke.

Lahko jih prevzamete osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

GSM: 041 667 759
EMAIL: poslek.boris@t-2.net
BORIS POSLEK, Mariborska 45, 2314 Zg.Polskava

- Registrirano vzrejališče čebeljih matic pri MKGP vam nudi oprasene in neoprasene čebelje matice. Ponujamo tudi zrele matičnike znane starosti.
- Vzreja poteka po preizkušeni vzrejni metodi ter z lastno odbiro v selekcijskem čebelnjaku s sodelovanjem KIS (DPO) in ČZS (PRO).
- Matice lahko prevzamete osebno, pošiljamo jih po Sloveniji in v tujino.

Čebelarstvo Cvet
Mitja Nakrst, Žeje 30, 1233 Dob pri Domžalah
T. 031 291 603
www.cebelarstvovcvet.si
www.carnica-beequeens.com
info@cebelarstvovcvet.si

VZREJA MATIC

Nudimo vam označene matice kranjske sivke in zrele matičnike odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS.

Matice lahko dobite od 10. maja do pozne jeseni.

Prevzamete jih lahko osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

ČEBELARSTVO KOLAR

Peter Kolar, Doklece 3, 2323 Prujska Gora
☎ **041 587 573**

Nudimo vam tudi različne vrste medu in matični mleček.

ČEBELARSTVO

Matice pod nadzorom KIS-a od maja do pozne jeseni. Pošiljamo tudi po pošti.

vzreja matic

Donko Bojan
gsm: 041 580 224
e-mail: donkob@siol.net

Dolgovaške gorice 16
9220 Lendava

ČEBELJE MATICE

zreli matičniki, paketni roji čebelje družine na LR-satju

GSM 051 325 369; 041 936 306
cebelarstvo.medokost@gmail.com
www.apis-mellifera-carnica.eu

Vzrejališče čebeljih matic Kozjansko
Medokošt & Medovita
Matija Koštomaj & Ivana Kovačević
Lažiše 52, SI - 3225 Planina pri Sevnici

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejališče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico ČZS priznamo 4 % popust ob nakupu opreme in pribora, matic in čebeljih pridelkov v vrednosti več kot 50 EUR.

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju
031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

Čebelarstvo in vzreja matic
Jožica in Jožef Tratnjek

Žižki 93, 9232 Črenšovci

Pri nas dobite kakovostne in označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev. Vzreja poteka pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Tel.: 041/886 652, 031/574 775,
e-pošta: joze.tratnjek@siol.net

Vzreja matic DARKO GRM

Hude Ravne 1, Dole pri Litiji
 Tel.: (01) 897 21 45 – GSM: 041/900 606
 e-naslov: dejangrm99@gmail.com

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS-a.

Vzrejamo kakovostne matice kranjske sivke pod nadzorom KIS-a. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti.

KAPUN
 ČEBELARSTVO

Vaneča 70a, 9201 Puconci
 Tel.: 031 727 837
 e-pošta: info@kapun.net
 www.medenizaklad.si/matice

Uspešno čebelarjenje potrebuje nadzor

BeeConn

Dimenzije tehtnice: 450 mm x 350 mm x 22 mm

BeeConn naprava za daljinski nadzor vašega čebelnjaka.

Več informacij in naročila:
 info@beeconn.si, 03 56 70 734

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
 IZDELAVA ČEBELARSKO OPREME,
 MD OPREMA

Sončni topilnik Ometalnik

Gladež 27
 1411 Izlake
 mobi: 041 985 313 po 15 uri
 e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com
<http://ometalnik.si>

Osmukalnik

IZDELAVA OMETALNIKOV ZA ČEBELE

K Klin d.o.o. Logatec

Specifikacija:

- Material: inox, nerjaveča pločevina
- Ometanje: hitro, brez poškodb čebel
- Pogon: 2 zmogljiva motorja, brez jermenov
- Čiščenje: enostavno razstavljanje
- Napajanje: 12V

Mobilni telefon 040-346-436 | E-mail: cebelarskaoprema@gmail.com

NOVO V PRESTRANKU
 TRGOVINA S ČEBELARSKO OPREMO

Vse za čebelarstvo: panji, satnice, zaščitna oprema, embalaža, pogače, čebelarsko orodje, oprema za točenje ... Lepo vabljeni.

Urnik: pon.–pet.: 8.00–12.00 in 13.00–16.00.

Api Kon-takt d.o.o.
 Reška cesta 18a,
 6258 Prestranek (ob črpaliki MOL)
 tel. št.: 031/339 287
 e-naslov: apikontakt2@gmail.com

API KON-TAKT

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
 info@cebelnjaki.si
 Telefon: 031 681 589

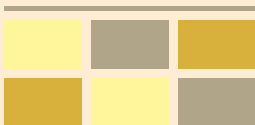
KUNSTELJ

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.
 Zavrti 41, 1234 Mengeš
 Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27, 031/893 276
 E-pošta: jm-kunstelj@amis.net
 www.jm-kunstelj.com

Čebelarski jopiči, kombinezoni, klobuki, kape, rokavice, pajčolani ...
 Čebelarska točila (3-, 4- in 5-satna, plastika in inox)
 in posode za med (50, 70 in 100 l), rezervni deli za točila,
 motorji (80 in 110 W), ročni pogoni, plastični ventili ...
NOVO: kape s svetilko in povečevalom

Čebelarski center Gorenjske v Lescah, Rožna dolina 50a, vam omogoča:

- izdelavo satnic iz vašega voska,
- odkup voska,
- nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

IVAN MASTNJAK
1956–2020

V 64. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš čebelar ČD Vojnik Ivan Mastnjak iz Socke. 25. februarja 2020 smo se od njega poslovili na pokopališču v Novi Cerkvi. Kot dejaven član v društvu je na OZ ČD 19. januarja 2020 prejel odličje A. J. III. stopnje. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Vojnik

FRANC JERAM
1934–2020

Januarja smo se poslovili od svojega dolgoletnega čebelarja Franca. Rojen je bil v Počah pod Poreznom. Že v otroštvu je vzljubil naravo, kot mlad pastir je večino časa preživel v njej. Po vojni se je izučil za mizarja in se zaposlil v Spodnji Idriji. Ob vrnitvi v rojstni kraj je začel čebelariti. V bližini doma je uredil čebelnjak in izdelal panje. V društvo se je vključil takoj ob njegovi ustanovitvi. Prejel je odlikovanje A. J., član ČZS je bil 60 let. Veljal je za zglednega čebelarja, pri katerem je vsak našel nasvet in pomoč. Skrb za čebele ga je ohranjala pri življenju, tudi ko je zbolel, in vse dokler je zmož, jih

Zapustili so nas

je redno obiskoval. Kot marljivega in vestnega čebelarja ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Cerkno

IGOR HAFNER
1972–2020

3. januarja 2020 smo se radeljski čebelarji poslovili od mnogo prezgodaj umrlega člana Igorja Hafnerja. Že v otroštvu je vzljubil čebele in čebelaril skupaj z očetom. Po duši je bil skromen in predan čebelar. Samostojno je začel čebelariti leta 2009. V tem času si je postavil nov prelep čebelnjak in začel čebelariti s 30 AŽ-panji. Svoje čebelarstvo znanje je prenesel na svojega nečaka. Čebelarji ČD Radlje ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Radlje ob Dravi

ANTON VERŠOVNIK
1937–2019

Ob izteku leta 2019 nas je presenetila žalostna vest, da nas je zapustil naš dolgoletni prijatelj in čebelar Anton Veršovnik. Anton je s čebelarjenjem začel že v rani mladosti. Kljub redni službi, lovstvu in drugim dejavnostim je za svoje čebele zmeraj skrbel z veliko ljubezni. Bil je zelo vesten in

dosleden, vedno pripravljen pomagati mlajšim čebelarjem. Prav tako se je redno udeleževal vseh čebelarstvenih dejavnosti v ČD Radlje. Za svoje požrtvovalno čebelarstveno delo je prejel odlikovanje A. J. III. in II. stopnje. Čebelaril je do konca svojega življenja, hkrati pa je svoje znanje prenesel tudi na svojega naslednika. Z njegovim odhodom je v naših vrstah nastala praznina. Radeljski čebelarji smo mu hvaležni za ves trud in ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Radlje ob Dravi

BORIS ROŽMAN
1946–2020

Januarja je naše ČD Radlje zapustil Boris Rožman iz Radelj ob Dravi. Čebelarjem iz našega društva se je pridružil 2013. Čebelaril je za svojo dušo in veselje, zelo rad je imel naravo, v kateri je užival s svojimi čebelicami. V zadnjem obdobju so ga mučile številne bolezni, uteho in nove moči pa so mu dajale njegove čebelice. Njegova družina,

čebelarji in čebele ga bomo pogrešali in ohranili v lepem spominu.

ČD Radlje ob Dravi

JANEZ KOROŠEC
1921–2020

V mesecu marcu nas je tiho zapustil Janez Korošec. V naše vrste je vstopil leta 1968. Bil je pobudnik in soorganizator tradicionalnih in daleč znanih čebelarstvenih taborov v Moravški dolini. Leta 1972 je postal član upravnega odbora, od leta 1998 pa predsednik častnega razsodišča. Leta 2016 je postal častni član društva. Za svoje zasluge je od ČD Moravče prejel odlikovanje A. J. III. in II. stopnje. Pogrešali bomo njegove mirne in preudarne besede.

ČD Moravče

Obvestilo

Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Osmrtnice do 80 besed so brezplačne. Brezplačen obseg je hkrati tudi zaželen obseg osmrtnic.

Uredništvo

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZAČETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (rogličeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873

www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME TRGOVINA - ČEBELARSTVO
ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN
 Robert Kocjan s.p.
 Gabrje 42, 1356 Dobrova
 Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
 GSM: 031 351 964
 E-pošta: robineli@siol.net
 WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
 Delovni čas: od pon. do čet.: 9.00-12.00 in 15.00-17.00, pet.: 9.00-15.00
 ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
 Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MATIČNA REŠETKA
 SATNIK AŽ, LR, LR2/3
 SIPALNIK
 SMUKALEC ZA CVETNI PRAH
 VSE ZA OBNOVO PANJEV
 LOVILEC ROJEV - LESICA
 KOZICA ZA SATNIKE
 IZDELAVA IN PRODAJA VSEH VRST SATNIC. PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA. MOŽNA JE IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA OD 20 kg DALJE. OGLEDJTE SI IZDELAVO SATNIC NA NAŠI SPLETNI STRANI.

DVO IN TRI SATNI PANJIČKI
 OJAČANA RAZSTOJIŠČA, RAZSTOJIŠČA 11 + 3, JAHAČI ZA SATNIKE
 SATNICE
NOVO!!!!
 VSE ZA IZDELAVO PANJEV IZ NERJAVEČEGA MATERIALA!!

ČEBELARSTVO DEBEVEC
 ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
 tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
 ob delavnikih 9.00-12.00
 14.00-16.00
 ob sobotah 9.00-12.00
 info@apis-med.si
 www.apis-med.si

APIS MED

10-SATNI AŽ-PANJ
 NAKLADNI AŽ-PANJ
 KAKOVOSTNI AŽ-SATNIKI
 CENA 0,90 EUR
 LASTNA PROIZVODNJA
 ZBITI, LEPLJENI, VRTANI
 PREDELAVA VOSKA V SATNICE
 SAMO 1,45 EUR/KG
 PITALNIK 5L ZA AŽ-PANJE
 PRAŠILČEK AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI
 TRIETAŽNI AŽ-PANJ
 GRELEC ZA MED - OKROGLI 106 CM ALI 86 CM
 DVOJNO CEDILO ZA MED
 KAKOVOSTNA RSF-TOČILA IN POSODA
 IZOLACIJSKE PENE ZA 7-, 9-, 10- IN TRIETAŽNI 10-SATNI PANJ

PLATIČNO OBEŠALO (AŽ) IN RAZSTOJIŠČE (LR)
 ČEBELJE POGAČE LASTNA PROIZVODNJA
 CENA 1,28 EUR/KG
 NAD 100 KG CENA 1,23 EUR/KG

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,45 EUR/kg. ■ Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125°C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90%) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek. ■ Sprejemamo prednaročila za čebelje družine (3-s in 7-s) ter za čebelje matice.

• Panji so izdelani natančno in kakovostno. • Kakovostna izdelava po ugodni ceni. • Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
 Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16

KIPGO
 BATUJE 83, 5262 ČRNICE
 ☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
 www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
 PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎(01) 729 61 30, e-pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

OBISČITE NAS V NAŠI SPLETNI TRGOVINI WWW.KIPGO.NET

PANJI IN SATNIKI LR (STANDARD, 2/3, 1/2) IN DB TER DELI PANJEV
 IZDELUJEMO:
 -PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
 -PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
 -PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S
 -PANJI AŽ KOZINC 11+3
 ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO 5% POPUSTA PRI GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 100 EUR V NAŠIH PRODAJALNAH.

NUDIMO IZDELAVO SATNIC IZ VAŠEGA VOSKA
 MIN. KOLIČINA VOSKA 10 KG

TOČILA ZA MED - različni modeli
 PARNI TOPILNIKI VOŠČIN, SONČNI TOPILNIKI LEŠENI IN IZ NERJAVEČEGA MATERIALA ZA 1 ALI 2 SATA, PREŠE ZA VOŠČINE

ČISTEJŠI CVETNI PRAH
 OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA AŽ IN LR PANJ VEČJA KOLIČINA CV. PRAHU
 PANJI Z NOTRANJIM SMUKALNIKOM CV. PRAHU

VENTILACIJSKI KOMBINEZON, JOPIČ -zračen
 -narejen je iz treh slojev tkanine in predstavlja zato popolno zaščito pred piki čebel

NAROČENO POŠLJEMO TUDI PO POŠTI!

-PANJI
 -OPREMA ZA PANJE
 -SATNICE
 -ZAŠČITNA OPREMA
 -OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI
 -OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
 -TOČILA
 -CEDILA
 -OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU
 -OPREMA ZA POLNLENJE MEDU
 -EMBALAŽA

ZABOJNIKI ZA PREVOZ AŽ IN LR PANJEV PANJEV

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

Za dane ČZS nudimo 5-% popust pri nakupu
čebelarke opreme LYSON v vrednosti nad 50 EUR.

LYSON

Točilo MINIMA fi 600 mm
Štiri satno točilo za med.
Univerzalni koš,
električni pogon.
Cena: **451,10 €**

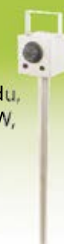
Točilo OPTIMA fi 600 mm
Štiri satno točilo za med.
Univerzalni koš,
električni pogon.
Cena: **628,00 €**

Točilo CLASSIC,
fi 800 mm.
Šest kasetno točilo
za med, avtomatično.
Cena: **1.767,30 €**

Spiralni grelec medu,
FI 250 mm, 2x 400W,
OPTIMA LINE
Cena: **284,81 €**

* Vse cene vsebujejo DDV.
Točilo MINIMA
fi 1000 mm.
Šest kasetno,
električni pogon
Cena: **1.379,28 €**

Topilnik voska
mali Lyson
+ gorilnik
Cena: **410,45 €**

Satne osnove AŽ in LR
UGODNO

Satni okvirji AŽ in LR
(sestavljani ali nesestavljeni)
UGODNO

Žice za žičenje okvirjev
več vrst
UGODNO

Drugo čebelarstvo opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Belokranjski hram Domžale
Ulica Nikola Tesla 19, 1230 Domžale
M: +386 40 269 870
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 9.00–16.00
sre.: 9.00–17.00
sob.: 8.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00

Logar
ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA
Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:
09.00–12.00
13.00–17.00
SOBOTA:
09.00–12.00

NOVO!

NAPRAVA ZA PRIDOBIVANJE CVETNEGA
PRAHU - IZKOPANCA
- loči izkopanec od voska

Art. 7635

POSODA ZA ODKRIVANJE z AŽ
lojtricami in odlaganjem

Art. 8026

VILICE ZA ODKRIVANJE
s stranskim nožem
Akcijska cena: 14,10 EUR

Art. 8008

VELIKA IZBIRA TOČIL

PRENOSNI INKUBATOR z digitalnim
termostatom dim. 41x41x21 cm, 230 V
Cena: 149,00 EUR

Art. 5152

CEDILNA POSODA
- z zgornjo pretočno pipo in cedilom, ki
se ob celodnevem točenju ne zamaši

Art. 2561

CVETNI PRAH - IZKOPANEC

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410
info@logar-trade.si
www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.

Akcijske cene veljajo od 01.05.2020 do 31.05.2020 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.